

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Využití strukturální pomoci EU v regionálním rozvoji Moravskoslezského kraje

Use of EU Structural Aid in the Regional Development of the Moravian-Silesian Region

Student: Bc. Kateřina Vrdlovcová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jana Drastíková, Ph.D.

Ostrava 2008

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě, 25.dubna 2008

Podpis

Obsah

Úvod	5
1. Regionální politika jako nástroj pro využívání strukturálních fondů	7
1.1. Regionální a strukturální politika Evropské unie	7
1.1.1. Pojetí regionální politiky Evropské unie	7
1.1.2. Vznik a vývoj regionální politiky v Evropské unii	9
1.1.3. Principy regionální a strukturální politiky Evropské unie	11
1.1.4. Cíle regionální a strukturální politiky Evropské unie	12
1.1.5. Nástroje regionální a strukturální politiky Evropské unie	14
1.2. Regionální politika v České republice	17
1.2.1. Územní jednotky pro strukturální a regionální politiku	18
1.2.2. Komparace regionů soudružnosti podle Evropské unie	20
1.2.3. Programování strukturálních fondů v České republice	22
1.2.4. Operační programy v České republice na období 2007 - 2013	23
2. Situační analýza regionu NUTS III Moravskoslezský kraj a přehled čerpání strukturální pomoci v jednotlivých letech	26
2.1. Základní charakteristika Moravskoslezského kraje	26
2.2. Sociálně-ekonomická charakteristika Moravskoslezského kraje	27
2.2.1. Průmysl	29
2.2.2. Podnikání a investice	30
2.2.3. Doprava	32
2.2.4. Znalostní ekonomika, výzkum a vývoj, inovace	32
2.2.5. Cestovní ruch	33
2.2.6. Životní prostředí	34
2.3. Společný regionální operační program – předchůdce ROP Moravskoslezsko	35
2.3.1. Základní charakteristika Společného regionálního operačního programu	35
2.3.2. SROP a region soudružnosti Moravskoslezsko	37
2.3.3. Hodnocení SROP na konci roku 2006	40

3. Využití Regionálního operačního programu Moravskoslezsko na příkladu konkrétního projektu	44
3.1. Základní charakteristika ROP Moravskoslezsko.....	44
3.1.1. Horizontální témata ROP Moravskoslezsko.....	46
3.1.2. Řízení a implementace ROP Moravskoslezsko	48
3.1.3. Finanční zajištění ROP Moravskoslezsko	49
3.1.4. Alokace finančních prostředků ROP Moravskoslezsko	51
3.2. Postup získání dotace z ROP Moravskoslezsko	52
3.3. Představení fiktivního projektu	54
3.4. Webová aplikace Benefit 7+	56
3.5. Záložky elektronické žádosti Benefit 7+	58
 Závěr.....	 72
Seznam použité literatury	74
Seznam zkratk a symbolů	79
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	80
Seznam příloh	81

Úvod

Česká republika se 1.května 2004 stala spolu s dalšími devíti státy členem Evropské unie. Toto členství České republiky v Evropské unii přináší celou řadu příležitostí a přínosů, na druhou stranu však i určité náklady a hrozby. Vstup do EU znamenal mimo jiné také zvýšení významu regionální politiky v České republice, která patří mezi oblasti podporované Evropskou unií. Cennou příležitostí se pro Českou republiku stala možnost čerpání finančních prostředků na rozvoj regionů poskytovaných ze strukturálních fondů EU. Tyto prostředky lze samozřejmě čerpat pouze za splnění určitých podmínek, mezi které patří například správně připravené programové dokumenty a následně realizované projekty.

Jedním z programů, které Česká republika vytvořila, je Regionální operační program Moravskoslezsko, který se stal hlavním tématem mé diplomové práce. Diplomová práce byla zpracovávána v době, kdy již bylo započato nové programovací období 2007 – 2013, přesto práce pro srovnání využívá i minulé programovací období 2004 – 2006.

Diplomová práce se zabývá zhodnocením realizace Regionálního operačního programu Moravskoslezsko za uplynulý rok 2007 a využití čerpání strukturální pomoci z EU. Tento region byl mimo jiné vybrán z důvodu jeho hospodářsky a sociálně znevýhodněného postavení v porovnání s ostatními regiony České republiky.

Cílem diplomové práce je posoudit přístup Moravskoslezského regionu k předkládání, schvalování a realizaci projektů v rámci ROP Moravskoslezsko, hodnocení a porovnání připravenosti regionu na čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU vzhledem k ostatním regionům soudružnosti ČR. Jedním z cílů mé diplomové práce je také zaměřit se na konkrétní možnosti čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU prostřednictvím vypracování fiktivní projektové žádosti.

Diplomová práce je tématicky rozdělena do tří kapitol, které na sebe postupně logicky navazují. V první kapitole jsou stručně nastíněna teoretická východiska regionální a strukturální politiky EU, regionální politiky České republiky v návaznosti na programování

strukturálních fondů v České republice a jsou představeny operační programy České republiky pro programovací období 2007 – 2013.

Hlavní část druhé kapitoly je věnována situační analýze regionu NUTS III Moravskoslezského kraje, jejíž hlavním cílem je představit Moravskoslezský kraj s jeho klady i zápory. Analýza se věnuje několika oblastem, od základní charakteristiky kraje přes sociálně-ekonomickou charakteristiku po jednotlivé oblasti jako je průmysl, doprava či cestovní ruch. Druhá kapitola se dále zabývá Společným regionálním operačním programem, který se dá nazvat jako předchůdce ROP Moravskoslezsko, a byl využíván pro získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU v programovacím období 2004 – 2006. Toto programovací období je uzavřené, proto jsem si mohla dovolit i určité zhodnocení Společného regionálního operačního programu.

Závěrečná třetí kapitola se zabývá aktuálním Regionálním operačním programem Moravskoslezsko nejen teoreticky, ale také praktickým příkladem využití ROP Moravskoslezsko na konkrétním fiktivním projektu. Tento fiktivní projekt vytvořený ve zcela zjednodušené podobě je v diplomové práci využit pro představení webové aplikace Benefit 7+, což je informační systém pro vyplňování a podávání elektronické žádosti o podporu projektů ze strukturálních fondů Evropské unie.

Informace pro mou diplomovou práci byly čerpány z odborné literatury, rozsáhlého množství metodických příruček vydávaných Regionální radou regionu soudružnosti Moravskoslezsko. Hlavním informačním zdrojem se ale stal internet a webové stránky institucí a veřejných subjektů, které se danou problematikou zabývají, a to především z důvodu jejich aktuálnosti.

1. Regionální politika jako nástroj pro využívání strukturálních fondů

1.1. Regionální a strukturální politika Evropské unie

Regionální politika je v Evropě i v České republice obecně chápána jako činnost, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a k zabezpečení jejich harmonického rozvoje. Cílem regionální politiky je, aby regiony měly stejné šance a možnosti a aby jejich demografický, hospodářský a přírodní potenciál byl plnohodnotně využíván.

Přístup k této problematice vychází z poznání, že samotné tržní prostředí mnohdy nestačí k tomu, aby byl zabezpečen vyvážený rozvoj na celém území státu. Chce-li stát vytvořit rovné šance pro obyvatele všech regionů, musí tedy v určité míře přijímat opatření na státní, regionální a nadnárodní úrovni (zejména činnost Evropské unie), která povedou ke zmírnění meziregionálních rozdílů.

Přestože je Evropská unie jednou z nejlépe prosperujících světových oblastí, mezi jejími regiony existuje výrazný nepoměr v příjmech a možnostech jejich obyvatel. Tyto rozdíly v úrovni jednotlivých regionů mohou být dány nedostatečnou rozvinutostí některých z nich, upadáním jejich hospodářství nebo jejich periferní zeměpisnou polohou v rámci Evropské unie. Regionální politika Evropské unie je jak prostředkem pro vyjádření finanční solidarity, tak mocnou hnací silou ekonomické integrace.

1.1.1. Pojetí regionální politiky Evropské unie

Evropská unie vydává značné množství prostředků na cílevědomé zlepšování těch sfér a regionů členských zemí, které potřebují pomoc. Již v roce 1960 byl ustaven Evropský

sociální fond¹ s cílem přispívat k rekvalifikaci pracovní síly v postižených oblastech a čelit nezaměstnanosti mládeže. Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond byl ustaven v roce 1962 v souvislosti s financováním společné zemědělské politiky. Zavedení společné regionální politiky EU se váže zejména na založení Evropského fondu regionálního rozvoje v roce 1975, jenž se stal významným nástrojem pro realizaci regionální politiky.

Regionální politika EU prošla tedy určitým vývojem, přičemž se v současnosti opírá o definici uvedenou v Jednotném evropském aktu z roku 1986.² Regionální a strukturální politikou se rovněž zabývá „Smlouva o Evropské unii“ a navazující akty, jako například Amsterodamská smlouva a Agenda 2000.

V roce 1988 byla uskutečněna první reforma regionální politiky³, a to proto, že bylo nutno hledat efektivnější způsoby realizace cílů regionální politiky. Postupně všechny členské země Evropské unie přistoupily k realizaci vlastní národní regionální politiky, pomocí níž usilují o snížení rozdílů mezi regiony a bojují s vysokou regionální nezaměstnaností.

Evropská unie provádí regionální politiku na několika úrovních:

- nadnárodní úrovni (regionální politika prováděna přímo EU),
- národní úrovni (uskutečňovaná jednotlivými členskými zeměmi, postupně však přejímající některá společná pravidla),
- regionální úrovni.

Nositeli regionální politiky na jednotlivých úrovních jsou na nadnárodní úrovni v rámci EU Evropská komise a další instituce; na národní úrovni vláda ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj, ostatní orgány státní správy; na regionální úrovni pak orgány územní samosprávy (krajů a obcí).

¹ K posílení Evropského sociálního fondu došlo v roce 1971.

² Článek 130A : „Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na snižování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zaostalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory.“

³ Integrace regionální politiky s částí sociální a částí zemědělské politiky do tzv. strukturální politiky.

1.1.2. Vznik a vývoj regionální politiky v Evropské unii

Regionální politika Evropské unie je koncipována jako tzv. komunitární (koordinovaná) politika. To znamená, že realizace samotné regionální politiky spočívá na členských státech, zatímco koordinace a harmonizace náleží do nadnárodní působnosti – tj. orgánů Evropské unie. Dnes se řadí mezi nejvýznamnější politiky v rámci EU, k jejíž rozvoji došlo především v souvislosti s prohlubováním společného trhu⁴ Společenství, jehož nejambicióznějším cílem bylo zavedení společné měny.

Vývoj regionální politiky EU tak lze shrnout do pěti charakteristických období:

Období „důvěry ve volný trh“ (1951 - 1973)

Počáteční fázi lze charakterizovat jako období, od něhož se očekávalo samovolné vyrovnaní regionálních disparit, jelikož mezi tehdejšími členy neexistovaly výraznější rozdíly.⁵ V roce 1968 bylo zřízeno Generální ředitelství pro regionální politiku, které se stalo koordinačním orgánem pro regionální politiku EU. V prvním období tedy dochází k posílení národní regionální politiky jednotlivých států bez společné koordinace. Pozornost byla zaměřena především na oblasti postižené útlumem těžkého průmyslu a zaostalé venkovské regiony.

Zrod „evropské“ regionální politiky (1974 – 1986)

Druhé období je charakteristické poklesem ekonomické dynamiky a nárůstem strukturálních krizí. Vznik regionální politiky na evropské úrovni byl také ovlivněn rozšířením o státy s méně rozvinutou ekonomikou (Irsko, Řecko) nebo s výraznými regionálními disparitami (Velká Británie). V roce 1974 byl zřízen Evropský fond regionálního rozvoje jako základní nástroj spravování a financování regionální politiky, a je tedy možné začít hovořit o „společné“ regionální politice uskutečňované orgány ES na nadnárodní úrovni.

⁴ Společný trh znamená prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Je třeba také odstranit veškeré bariéry vzájemného obchodu, ať již mají charakter fyzický, technický nebo finanční.

⁵ S výjimkou Itálie a Francie, které však prováděly vlastní regionální politiku již delší dobu.

Směrem k hospodářské a sociální soudružnosti (1987 – 1999)

Počátek tohoto období začíná přijetím Jednotného evropského aktu v roce 1986, s účinností od 1.7.1987, který formuloval úkoly pro další integrační fázi.⁶ Reforma regionální politiky v tomto období byla reakcí na vstup Španělska a Portugalska – zemí s nižší ekonomickou výkonností ekonomiky a závislostí na zemědělské produkci. Jedním z výsledků této reformy byl prvek střednědobého plánování regionálních programů a zavedení principů regionální (strukturální) politiky.⁷ Ve třetím období se tak regionální politika reorganizovala do strukturální politiky, která pokrývá celou oblast hospodářské a sociální soudružnosti, a zaměřila se především na podporu nejméně rozvinutých oblastí.

Nová výzva – příprava na východní rozšíření (2000 – 2006)

Ve čtvrtém období byla opět provedena reforma regionální a strukturální politiky především v oblasti cílů strukturální politiky, které byly neustále kritizovány. V tomto období dále vzniká dokument Agenda 2000⁸, který nastiňuje základní směry vývoje v kontextu rozšiřování EU. Hlavními prioritami nové etapy byly především větší koncentrace finančních prostředků, vyšší efektivita využívání pomoci a zjednodušení celého procesu.

Regionální politika a strukturální fondy EU v období 2007 – 2013

Regionální politika zaujímá jedno z dominantních postavení v rámci celkové hospodářské politiky EU. Tato politika vznikla sloučením regionální, sociální a části zemědělské politiky, k tomuto došlo z důvodu zlepšení koordinace všech zmíněných oblastí. Je zaměřena především na snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony EU, tzn. že největší podpora směřuje do nejvíce strukturálně postižených regionů, ostrovů a venkovských oblastí členských zemí. Regionální politice připadá více než jedna třetina prostředků z celkového rozpočtu Unie. [36]

⁶ Úkoly se týkaly vytvoření jednotného vnitřního trhu do roku 1992, a zavedení politiky směřující k posilování hospodářské a sociální soudružnosti, která by přispívala ke snižování rozdílů v hospodářské vyspělosti různých regionů prostřednictvím strukturálních fondů.

⁷ Viz. kapitola 1.1.3.

⁸ Agenda 2000 je akčním programem přijatým Evropskou komisí 15. července 1997.

1.1.3. Principy regionální a strukturální politiky Evropské unie

Regionální politika Evropské unie vychází ze sedmi základních principů:

- Princip **koncentrace** – zásada koncentrace úsilí, aby prostředky fondů byly využívány pouze k realizaci předem stanovených cílů, co nejúčelněji. Princip je zaměřen na to, aby největší prostředky směřovaly do regionů s největšími problémy, na projekty přinášející maximální užitek.
- Princip **adicionality** (doplňkovosti) – prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU mají pouze doplňovat veřejné výdaje, nikoli je nahrazovat. Členské státy nemohou v žádném případě využívat prostředky EU jako náhradu vlastních rozpočtových výdajů.
- Princip **partnerství** – týká se navázání velmi úzké spolupráce mezi Komisí a odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni určených každým členským státem, aby společně rozhodovali o alokaci finančních prostředků z fondů.
- Princip **programování** – podává časový rozvrh pro alokaci finančních prostředků ze strukturálních fondů. Prostředky jsou programově vkládány do víceletých a víceoborových programů, jejichž vypracováním jsou pověřeny vlády jednotlivých členských zemí.
- Princip **solidarity** – vychází ze základní filozofie celého integračního procesu a prolíná se celkovou koncepcí regionální politiky. Vychází ze zásady, kdy hospodářsky vyspělejší státy svými příspěvky do společného rozpočtu financují rozvoj států ekonomicky méně rozvinutých.
- Princip **subsidiarity** – znamená nutnost realizovat jednotlivé cíle a akce na co nejnížší možné úrovni rozhodování, pokud je možno toto plnění na dané úrovni uspokojivě zajistit. Tento princip je zakotven v Maastrichtské smlouvě.⁹
- Princip **monitorování a vyhodnocování** – jde o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivnosti vynakládaných prostředků. Jde o velmi důslednou kontrolu nejen věcného, ale i finančního plnění projektu. Význam tohoto principu se neustále zvyšuje. [36]

⁹ Maastrichtská smlouva=Smlouva o Evropské unii, podepsána 7.2.1992 v Maastrichtu, v platnost 1.11.1993.

1.1.4. Cíle regionální a strukturální politiky Evropské unie

Politika soudružnosti v letech 2004 – 2006

Základními nástroji politiky soudružnosti v tomto období, ze kterých plynou finanční prostředky, jsou strukturální fondy a Kohezní fondy Evropské unie. Cílem Kohezního fondu¹⁰ je podpořit vzájemné přibližování ekonomické úrovně členských zemí EU. V tomto dvouletém období fungují čtyři strukturální fondy (Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství a Finanční nástroj na podporu rybolovu), ze kterých jsou podporovány tři hlavní druhy aktivit : cíle, iniciativy Společenství a inovační akce.

Cíle politiky soudružnosti pro období 2004 – 2006 byly rozděleny do tří základních oblastí:

1. Podpora rozvoje zaostávajících regionů

Nárok na podporu mají všechny regiony EU na úrovni NUTS 2,¹¹ jejichž úroveň HDP na obyvatele se pohybuje pod 75% průměru Evropské unie. Dále jsou to vybrané regiony s nízkou hustotou zalidnění (Finsko, Švédsko) a odlehlé regiony (Francouzská zámořská území, Kanárské ostrovy, Azory, Madeira).

2. Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací

Podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím. Jedná se o oblasti procházející sociálně ekonomickými změnami v průmyslu a službách, dále o upadající venkovské oblasti, městské oblasti v obtížích a krizí postižené oblasti závislé na rybolovu.

3. Podpora politiky zaměstnanosti a systémů vzdělávání

Tento cíl zahrnuje opatření určená k podpoře rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím různých forem politiky zaměstnanosti a modernizace vzdělávacích systémů. [7]

¹⁰ Podporu z něj získávají všechny členské státy, jejichž ekonomická úroveň je nižší než 90% průměrné úrovně Evropské unie, dotace jsou poskytovány na projekty většího rozsahu (nad 10 mld. eur) v oblasti dopravy a životního prostředí.

¹¹ Viz. kapitola 1.2.1.

Politika soudružnosti v letech 2007 – 2013

V období 2007 – 2013 se mechanismy výrazně změnily. Došlo k podstatnému snížení počtu fondů i podporovaných cílů. Dotační programy jsou v novém období podporovány ne ze čtyř strukturálních fondů, ale pouze ze dvou (Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský sociální fond). Dosud podporované aktivity z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu a Finančního nástroje na podporu rybolovu byly přesunuty do působnosti společné zemědělské politiky, kde vznikl Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Kohezní fond byl v novém období zařazen do programování strukturální pomoci v rámci Cíle Konvergence.

Cíle politiky soudružnosti byly rovněž výrazně změněny. Tři cíle a čtyři iniciativní programy (z období 2004 – 2006) byly nahrazeny třemi novými cíli:

1. Cíl Konvergence

Tento cíl je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů, svým zaměřením je poměrně blízký cíli 1. Cíl je určen regionům na úrovni NUTS 2 s HDP na obyvatele nižším než 75% průměru Unie. Dále jsou k čerpání tohoto cíle způsobilé státy s HNP na obyvatele nižším než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Cíl Konvergence je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje, Evropského sociálního fondu a Fondu soudružnosti.

2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Podporuje regiony na úrovni NUTS 2 nebo NUTS 1, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Druhý cíl hraje klíčovou roli v tom, aby se zabránilo nerovnováhám objevujícím se v neprospěch regionů, které by jinak trpěly následky nepříznivých sociálně ekonomických faktorů a neměly by dostatek prostředků na státní podporu. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu, a v České republice pod něj spadá Hl. m. Praha.

3. Cíl Evropská územní spolupráce

Je zaměřen na zintenzivnění spolupráce na třech úrovních – přeshraniční spolupráci regionů NUTS 3 realizovanou prostřednictvím společných programů, spolupráce na nadnárodní úrovni a meziregionální spolupráce ve formě vytváření sítí pro spolupráci a výměnu zkušeností v rámci celé Evropské unie. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje a v České republice pod něj spadají všechny regiony. [41]

Tab. 1.1 Rozdíly v cílech a finančních nástrojích ve dvou programových obdobích

Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů			
2000 - 2006		2007 - 2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Soudružnost	Fond soudružnosti	Konvergence	Fond soudružnosti ERDF ESF
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF-orientační část FIFG		
Cíl 2	ERDF ESF		
Cíl 3	ESF		
INTERREG	ERDF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF	Evropská územní spolupráce	ERDF
LEADER +	EAGGF-orientační část		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF-záruční část FIFG	Problematika rozvoje venkova a rybolovu není nadále součástí politiky soudružnosti, ale řadí se pod Společnou zemědělskou politiku.	
9 cílů a iniciativ	6 finančních nástrojů	3 cíle	3 finanční nástroje

Zdroj: MMR ČR – Abeceda fondů Evropské unie, 2007; vlastní úprava

1.1.5. Nástroje regionální a strukturální politiky Evropské unie

Jádro regionální a strukturální politiky EU tvoří strukturální fondy. Ty se přímo zaměřují na snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů včetně venkovských oblastí. Pro programovací období 2000 – 2006 fungovaly 4 strukturální fondy a Fond soudružnosti, v novém období došlo ke „zúžení“ a jsou využívány pouze 2 strukturální fondy a Fond soudružnosti. Pozornost (pro představu) ovšem budeme věnovat všem čtyřem strukturálním fondům.

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Jeho posláním je vyrovnávat regionální rozdílnosti ve Společenství a podporovat stabilní a udržitelný rozvoj. Byl založen v roce 1975, aby poskytoval finanční podporu programům regionálního rozvoje zaměřeným na nejvíce znevýhodněné regiony. Dodnes je objemem

finančních prostředků největším strukturálním fondem. Finanční pomoc z ERDF je zaměřena hlavně na podporu malých a středních podniků, prosazování produktivních investic, zlepšování infrastruktury, podporu místního rozvoje, investice do vzdělání, zdraví a rozvoje místního potenciálu a investice zaměřené na životní prostředí. V období 2000 – 2006 poskytoval ERDF finanční pomoc v rámci prvních dvou cílů strukturálních fondů, v novém období pak pokrývá všechny tři cíle.

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším ze čtyř strukturálních fondů. Už od roku 1960 na principu společného financování podporuje aktivity členských zemí EU směřující ke zlepšení perspektiv lidí při hledání práce a získávání potřebných kvalifikací. Objemem finančních prostředků se řadí na druhé místo mezi strukturálními fondy a je hlavním finančním nástrojem, přes který Evropská unie převádí své cíle strategické politiky zaměstnanosti do praxe. Konkrétně je podpora z ESF zaměřena zejména na následující problémové oblasti:

- integrace nezaměstnaných, zejména osob postižených dlouhodobou nezaměstnaností,
- integrace mladých lidí do pracovního procesu,
- integrace osob vyloučených z trhu práce,
- podpora stejných příležitostí na trhu práce,
- adaptace pracovníků na průmyslové změny,
- stabilizace a růst zaměstnanosti,
- posílení lidského potenciálu ve výzkumu, vědě a technologii,
- posílení systému vzdělávání a další kvalifikace. [15]

Z tohoto fondu byla poskytována pomoc především v rámci Cíle 1 strukturálních fondů, ale lze jej aplikovat i na ostatní cíle. V novém programovacím období pokrývá cíl Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond - podpůrná sekce (EAGGF)

Hlavním smyslem Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu je pomáhat chránit spojení mezi zemědělstvím a půdou, zlepšuje a podporuje konkurenceschopnost zemědělství jakožto klíčové aktivity ve venkovských oblastech. Fond funguje od roku 1962 a jak vyplývá z názvu, dělí se tento fond na část záruční a podpůrnou. Záruční část tvoří okolo 95% všech výdajů fondu a slouží v naprosté většině případů pro financování Společné zemědělské politiky. Do systému strukturálních fondů patří jeho podpůrná sekce.

Ta podporovala v minulém období rozvoj venkova v souladu s Cílem 1 a 2, což se promítá do modernizace a racionalizace zemědělské výroby. V období 2007 – 2013 byl Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond spojen s Finančním nástrojem pro podporu rybolovu pod názvem *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova*.

Finanční nástroj pro podporu rybolovu

Nejmladší ze strukturálních fondů byl založen v roce 1993 a mezi strukturální fondy zařazen teprve roku 2000. Zaměřuje se na podporu rybolovu a modernizaci rybářského průmyslu. Fond přispívá k vyváženému čerpání zdrojů v oblasti rybolovu nebo k revitalizaci oblastí závislých na rybolovu.

Fond soudružnosti¹²

Vedle strukturálních fondů existuje od roku 1993 Fond soudružnosti, který založila Maastrichtská smlouva. Poskytuje prostředky těm členským zemím, které nedosahují 90% úrovně HDP na obyvatele EU a zároveň usilují o splnění maastrichtských kritérií¹³ vstupu do Hospodářské a měnové unie. Z Fondu soudružnosti jsou financovány dva druhy projektů – projekty zaměřené na problematiku životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje a projekty společného zájmu ve sféře dopravní infrastruktury. [25]

¹² Někdy též označovaný jako Kohezní fond.

¹³ Maastrichtská konvergenční kritéria jsou souborem 5 ekonomických ukazatelů, které musí splnit stát usilující o zavedení jednotné měny euro. Mezi kritéria patří: kritérium cenové stability, dlouhodobých úrokových sazeb, deficitu veřejných rozpočtů, hrubého veřejného dluhu a stability měnového kurzu.

1.2. Regionální politika v České republice

Česká republika vzhledem k své komunistické minulosti začala rozvíjet moderní regionální politiku až na počátku 90. let minulého století. Nutno však podotknout, že v prvních letech po „sametové“ revoluci nebyla otázka regionálního rozvoje prioritou. Tehdejší vlády nevěnovaly tomuto odvětví příliš velkou pozornost a regionální politika byla vždy pouze součástí ostatních politik, nikoli samostatnou oblastí zájmů.

První polovina 90. let je spojená s pomocí ze strany vlády nasměrovanou především k malým a středním podnikatelům formou přímých podpor, dalším cílem státních financí byly například výstavby infrastruktury.

K podstatným změnám v oblasti regionální politiky došlo až v polovině 90. let. Významným impulsem byla „Dohoda o přidružení České republiky k Evropské unii“¹⁴, která měla za následek mimo jiné uvědomění si důležitosti regionální politiky, především v souvislosti s budoucím možným čerpáním finančních prostředků z předvstupních fondů EU a následným vstupem ČR do Evropské unie. K 1.1.1996 bylo zřízeno Ministerstvo pro místní rozvoj, dále vzniklo Centrum pro regionální rozvoj a velké množství regionálních rozvojových agentur.

V neposlední řadě se na tehdejší nastavení regionální politiky odrazilo také vytvoření vyšších územně samosprávních celků v roce 2000. Tato reforma byla z části ovlivněna plánovaným členstvím v EU, jelikož jednou z podmínek členství bylo právě ustavení fungujících regionálních samospráv. Vznik krajů nebyl posledním zásahem do administrativně-územního členění České republiky. Přestože realizací správní reformy splnila ČR jeden z požadavků Evropské komise, musely být pro účely administrace strukturálních fondů vytvořené kraje ještě dále sloučeny. V rámci ČR byl tedy vytvořen pětiúrovňový systém regionů NUTS¹⁵ (klasifikace územních statistických jednotek), který je komplementární se systémem členění území v rámci Evropské unie a je nezbytný pro nastavení a realizaci evropské regionální politiky.

¹⁴ Tato Evropská dohoda byla podepsána roku 1993, v platnost 1.2.1995.

¹⁵ Klasifikace vstoupila v ČR v platnost k 1. lednu 2000.

1.2.1. Územní jednotky pro strukturální a regionální politiku

Základním předmětem regionální politiky je region. Pojem region je velmi neurčitý a používá se v různých souvislostech a významech. Definice regionu můžeme v literatuře najít hned několik, jednou z nich pak je, že *region je vymezené území s definovanými prvky, ve kterém existuje specifická, funkční a související infrastruktura a prosazuje se společný zájem na rozvoji regionu a zlepšení blahobytu obyvatel.*¹⁶

V Evropské unii se používá pro definování regionů dělení na územní statistické jednotky, tzv. NUTS.¹⁷ Tuto klasifikaci zavedl v roce 1988 Evropský statistický úřad EUROSTAT především pro tyto účely:

- potřebu regionální politiky EU, na základě které je poskytována pomoc ze strukturálních fondů,
- potřebu regionálních statistik členských států EU (zejména z důvodu srovnávání jednotlivých regionů),
- provádění analytických rozborů ekonomických ukazatelů v jednotlivých regionech.

Klasifikace NUTS je pěti úrovně, první tři úrovně jsou tzv. regionální úrovně, další dvě jsou úrovně lokální. Předmětem klasifikace CZ-NUTS je klasifikování územních jednotek v České republice podle principů a standardů Eurostatu:

- NUTS 1 = území státu (Česká republika),
- NUTS 2 = oblast regionů soudružnosti (v ČR celkem 8),
- NUTS 3 = kraje, definované dle zákona č. 347/1997 Sb., (v ČR celkem 14),
- NUTS 4 = okresy,
- NUTS 5 = obce.

Pro potřeby strukturální a regionální politiky jsou důležité především NUTS 2, vzhledem k tomu, že přijímání pomoci ze strukturálních fondů je předem podmínováno vytvořením uvedených regionů soudružnosti. Regiony soudružnosti jsou deklarovány v zákoně č. 248/2000 Sb. O podpoře regionálního rozvoje, kde se zřizují regiony, jejich územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2, pro potřeby

¹⁶ (Skokan, 2003)

¹⁷ Zkratka pochází z francouzského názvu Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques.

spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudružnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů Evropských společenství. [9]

Jedná se o tyto regiony soudružnosti:

- **Praha**¹⁸, vymezený územím hlavního města Prahy,
- **Střední Čechy**, vymezený územím Středočeského kraje,
- **Jihozápad**, vymezený územím Českobudějovického a Plzeňského kraje,
- **Severozápad**, vymezený územím Karlovarského a Ústeckého kraje,
- **Severovýchod**, vymezený územím Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje,
- **Jihovýchod**, vymezený územím Jihomoravského kraje a kraje Vysočina,
- **Střední Morava**, vymezený územím Olomouckého a Zlínského kraje,
- **Moravskoslezsko**, vymezený územím Moravskoslezského kraje.

Obr. 1.1 Regiony soudružnosti v České republice

Zdroj: Euroskop, 2007.

¹⁸ Podle statistik je nejrozvinutějším regionem ČR a současně se řadí mezi nejvyspělejší regiony EU.

1.2.2. Komparace regionů soudružnosti podle Evropské unie

Evropská unie klade mimořádný důraz na to, aby užitky z členství v EU byly rovnoměrněji rozloženy mezi obyvatelstvo členských zemí bez ohledu na to, na kterém území žije. Proto pravidelně vyhodnocuje dosažený stupeň ekonomické a sociální koheze (soudružnosti) nejen za jednotlivé členské země, ale i za jednotlivé regiony NUTS 2 členských zemí. Pro vytváření pravidelných zpráv o situaci v regionech Evropská komise schválila seznam celkem 42 strukturálních ukazatelů hodnocení regionálního rozvoje v roce 2002.

Strukturální ukazatelé pro hodnocení situace v jednotlivých regionech:¹⁹

a) ekonomické prostředí

- HDP na jednoho obyvatele v paritě kupní síly a růst reálného HDP
- Růst reálných nákladů na pracovní sílu
- Produktivita práce zaměstnance/hodina práce
- Růst zaměstnanosti
- Inflační vývoj
- Saldo veřejných rozpočtů
- Celkové zadlužení země

b) zaměstnanost

- Celková zaměstnanost rozdělená dle pohlaví
- Skutečný průměrný věk odchodu do důchodu
- Rozdíly v odměňování dle pohlaví
- Daňové zatížení pracujících s nízkými příjmy
- Celoživotní vzdělávání
- Úrazovost při práci
- Míra nezaměstnanosti

c) inovace a výzkum

- Veřejné výdaje na vzdělání
- Výdaje na výzkum a vývoj
- Počet domácností s připojením internet
- Doktoráty v oblasti vědy a techniky

¹⁹ Údaje o České republice jsou na stránkách Českého statistického úřadu, ale pouze k roku 2004.

- Patenty a další know-how
- Investice rizikového kapitálu
- Výdaje na výpočetní techniku

d) ekonomická reforma

- Relativní úroveň cen
- Ceny v síťových odvětvích (telekomunikace, plynárenství, elektrárénství)
- Struktura trhu v síťových odvětvích
- Veřejná státní a odvětvová podpora
- Veřejné zakázky
- Konvergence úrokových sazeb
- Registrované firmy

e) sociální soudružnost

- Nerovnoměrnost v rozdělení příjmů mezi skupinami populace
- Podíl populace pod úrovní chudoby
- Rozdíly v regionální zaměstnanosti
- Předčasně ukončené vzdělání
- Dlouhodobá nezaměstnanost
- Populace v domácnostech bez zaměstnání

f) životní prostředí

- Emise skleníkových plynů
- Energetická náročnost ekonomiky
- Objem dopravy
- Rozdělení způsobu dopravy
- Kvalita ovzduší ve městech
- Komunální odpad
- Obnovitelné zdroje energie [9]

Těchto 42 strukturálních ukazatelů pak slouží jako podklad Evropské Radě pro hodnocení dosažení cílů Lisabonské strategie (vytvořit bezkonkurenční a na znalostech založenou dynamicky se rozvíjející ekonomiku na světě schopné trvalého ekonomického růstu s více a lepšími pracovními příležitostmi a větší sociální provázaností) a k politicko-ekonomickým rozhodnutím k dosažení těchto cílů. Do budoucna se předpokládá využití pouze 14 vybraných strukturálních ukazatelů ze všech oblastí (tzv. krátký seznam strukturálních ukazatelů), který bude stabilní pro tříleté období.

1.2.3. Programování strukturálních fondů v České republice

Programovací období 2007 - 2013 představuje s ohledem na výrazný nárůst přidělených finančních prostředků pro Českou republiku významnou příležitost pro jejich čerpání. K získání prostředků z fondů Evropské unie je však nutné včas připravit odpovídající struktury na úrovni jednotlivých členských států. Přípravy programovacích dokumentů byly v České republice zahájeny zhruba rok a půl před začátek nového období. Protože v tomto programovacím období došlo k podstatným změnám v zaměření hospodářské a sociální soudružnosti, bylo nutné výrazně modifikovat i nastavení programových dokumentů na úrovni České republiky. Čerpání prostředků ze strukturálních fondů by mělo být založeno na celém území České republiky již pouze na systému operačních programů. Základními programovými dokumenty v letech 2007 – 2013 jsou tři dokumenty – Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec a Operační programy.

Národní rozvojový plán je podpůrný dokument pro vyjednávání ČR s Evropskou komisí o způsobu implementace politiky hospodářské a sociální soudružnosti v ČR. Národní rozvojový plán pro nové programovací období byl předložen v lednu 2006. Je výchozím dokumentem pro zpracování Národního strategického referenčního rámce a jsou v něm definovány následující priority: podnikání, lidské zdroje a vysoké školy, inovace a znalostní ekonomika, dostupnost a infrastruktura, řešení regionálních disparit.

Národní strategický referenční rámec je vypracováván členskými státy pro účely vymezení dotačních oblastí financovatelných z evropských fondů. Nahrazuje dřívější Rámec podpory společenství a zastřešuje čerpání strukturálních podpor v České republice. Jeho struktura vychází z požadavků legislativy EU, tzn. obsahuje dvě základní části, strategickou a operační. Ve strategické části jsou rozpracovány hlavní priority a cíle, které budou v souladu se strategickými zásadami společenství v oblasti kohezní politiky. Operační část zahrnuje vymezení jednotlivých operačních programů včetně finančních alokací a systém řízení a koordinace politiky hospodářské a sociální soudružnosti v ČR.

Operační program je základním dokumentem podpory, který zpracovávají členské země EU pro výkon regionální politiky EU na svém území. V operačním programu jsou podrobně popsány cíle a priority, které chce členská země dosáhnout v daném programovacím období. Jejich zaměření je buď sektorové nebo regionální a na rozdíl od

předcházejícího programového období pokrývají oblasti podpory i ty aktivity, které byly dříve součástí Iniciativ Společenství. Zpracováním operačních programů byla pověřena resortní ministerstva a krajské úřady.

1.2.4. Operační programy v České republice na období 2007 - 2013

Členské země EU mohou využívat zdroje evropských fondů pouze na základě vypracovaných a schválených operačních programů. Na základě definovaných cílů a priorit Národního strategického referenčního rámce pro období 2007 – 2013 připravila Česká republika pro využívání fondů Evropské unie pro programovací období 2007 – 2013 celkem 24 operačních programů (+ síťové programy INTERACT II a ESPON 2013).

Tab. 1.2 Operační programy v ČR

Operační programy pro období 2007 - 2013	
Tématické OP	Integrovaný operační program OP Podnikání a inovace OP Životní prostředí OP Doprava OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost OP Výzkum a vývoj pro inovace OP Lidské zdroje a zaměstnanost OP Technická pomoc
Regionální OP	ROP NUTS II Jihovýchod ROP NUTS II Jihozápad ROP NUTS II Moravskoslezsko ROP NUTS II Severovýchod ROP NUTS II Severozápad ROP NUTS II Střední Čechy ROP NUTS II Střední Morava
OP - Praha	OP Praha Konkurenceschopnost OP Praha Adaptabilita
Evropská územní spolupráce	OP Meziregionální spolupráce OP Nadnárodní spolupráce OP Přeshraniční spolupráce – Bavorsko, Polsko, Rakousko, Sasko, Slovensko INTERACT II ESPON 2013

Zdroj: Euroskop, 2007; vlastní úprava.

Institucionální a programové zabezpečení přípravy na programovací období 2007 – 2013 zajišťovalo Ministerstvo pro místní rozvoj (Odbor evropských fondů), které bylo hlavním gestorem pro vyjednávání nových nařízení. Ministerstvo zodpovídá za tvorbu Národního strategického referenčního rámce a dalších programových dokumentů na léta 2007 až 2013.

Samotného průběhu řízení operačních programů v České republice se pak účastní hned několik subjektů:

- **řídící orgán**, který nese nejvyšší odpovědnost za realizaci operačního programu. Po každý operační program je určen jeden řídící orgán, který sleduje, zda jsou dodržovány zásady operačního programu a zda je pomoc z fondů Evropské unie poskytována správně a efektivně. V ČR jsou řídicími orgány příslušná ministerstva nebo regionální rady.
- **zprostředkující subjekty**, kterým řídící orgán předává některé své činnosti, aby byly záměry operačních programů dobře naplňovány. Mají na starost výběr projektů, které v průběhu realizace kontrolují a vyhodnocují, informují potenciální realizátory o možnostech financování, konzultují s žadateli projektové záměry.
- **platební a certifikační orgán** je zodpovědný za přijímání plateb z EU a následné proplácení projektů konečným příjemcům pomoci. V ČR tuto funkci vykonává Ministerstvo financí ČR jako jediný platební a certifikační orgán pro všechny operační programy.
- **auditní orgán** má roli samostatně stojícího „hlídače“, který je nezávislý na činnosti řídicího orgánu a platebního a certifikačního orgánu, a to z důvodu kontroly a ověřování výkonů těchto dvou orgánů. Odpovídá za to, aby uvedené orgány plnily svou funkci správně. V ČR je tímto výkonem pověřeno Ministerstvo financí ČR.
- **monitorovací výbor** je odpovědný za sledování poskytované pomoci, schvaluje návrhy na změnu operačního programu. Schvaluje kritéria, podle kterých jsou vybírány projekty k realizaci. Každý OP má zpravidla vlastní monitorovací výbor, přičemž jeho členy jsou zástupci příslušných řídicích a koordinačních subjektů a partnerů (odborní ministerstev, partnerská ministerstva, kraje, obce, nestátní neziskové organizace apod.).
- **příjemci** (např. podnikatelé, univerzity, kraje, neziskové organizace) odpovídají za zajištění realizace projektů, předkládání návrhů projektů řídicím nebo zprostředkujícím orgánům, se kterými následně uzavírají smlouvu o poskytnutí

pomoci. Musí zabezpečit, aby finanční prostředky pomoci byly vydány v souladu s pravidly. Projekt, který realizují, slouží buď k jejich užitku, nebo k užitku ostatních – cílových skupin, na které jsou výstupy projektu zaměřeny a kterými může být například široká veřejnost. [11]

V tabulce č. 1.2 jsem shrnula operační programy pro programovací období 2007 – 2013, v další kapitole se budu konkrétně věnovat regionálnímu operačnímu programu NUTS II. Moravskoslezsko. Tento regionální operační program jsem si vybrala z široké nabídky operačních programů, především z důvodu, že v tomto regionu bydlím a tedy je mi nejbližší.

2. Situační analýza regionu NUTS III Moravskoslezský kraj a přehled čerpání strukturální pomoci v jednotlivých letech

2.1. Základní charakteristika Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj²⁰ je geograficky velmi rozmanitý region, který leží v severovýchodní části České republiky a tvoří tak jednu z nejvíce okrajových částí. Kraj vznikl podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb. k 1.1.2000 v prostoru severní Moravy a Slezska. Na severu a východě hraničí s polskými vojvodstvími – Slezským a Opolským, na jihovýchodě s Žilinským krajem na Slovensku. V rámci krajského uspořádání České republiky je lemován Olomouckým krajem a na jihu sousedí s krajem Zlínským. Moravskoslezský kraj ohraničuje východní část masivu Hrubého Jeseníku, střední částí území pak prochází Nízký Jeseník společně s Oderskými vrchy a Opavskou pahorkatinou. V Hrubém Jeseníku se nachází i nejvyšší vrchol kraje, tedy hora Praděd (1 492 m n.m.). Z jihovýchodu zasahuje do kraje pohoří Moravskoslezských Beskyd s druhou výraznou dominantou kraje – Lysou Horou (1 323 m n.m.). Význačnější nížinou je Ostravsko-karvinská pánev, která je proslulá jako významné naleziště kvalitního černého uhlí. Nejvýznamnějším vodním tokem je Odra, pramenící v Oderských vrších.

Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní spolupráce v mnoha oblastech, v současné době prostřednictvím 4 euroregionů – Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko. Moravskoslezský kraj, který je vymezen okresy Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město, svou rozlohou 5 427 km² zaujímá 6,9% území celé České republiky a řadí se tak na 6. místo mezi všemi kraji. Kraj je rozdělen na 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, do kterých spadá celkem 299 obcí, z toho je 39 měst. S počtem přes 1 250 tis. obyvatel je krajem nejlidnatějším v ČR, na druhou stranu s hustotou osídlení 230 obyvatel na km² patří k regionům s nejmenším počtem sídel.²¹

²⁰ Mapa Moravskoslezského kraje viz. příloha č. 1

²¹ Údaj pro celou ČR je 130 obyvatel na km².

Z hospodářského hlediska kraj od 19.století patří ke stěžejním průmyslovým lokalitám České republiky, což je dáno především tím, že je významným nalezištěm černého uhlí, které podmiňovalo rozvoj dalších průmyslových odvětví, jako je hutnictví, chemický průmysl, strojírenství. Jádrem je Ostravsko-karvinská průmyslová a těžební pánev, jejíž industrializace byla úzce spojena s využíváním místního nerostného bohatství, zejména kvalitního koksovatelného černého uhlí a s navazujícím rozvojem těžkého průmyslu a hutnictví. Toto zaměření hospodářské činnosti však dnes přináší nemalé problémy související s restrukturalizací regionu, s řešením sociálních problémů v oblasti nezaměstnanosti z důvodu omezení těžby uhlí a těžkého průmyslu. Relativně nejlépe v oblasti nezaměstnanosti je na tom okres Opava a Nový Jičín, na konci jsou pak okresy Bruntál, Ostrava a Karviná. V současné době je postupně těžký průmysl nahrazován lehkým průmyslem a službami. [13]

Nezbytná restrukturalizace a rekonverze této základny regionu z původních převažujících oborů těžkého průmyslu na efektivnější aktivity s vyšší přidanou hodnotou však přináší řadu problémů, které musí region řešit. Nedostatečná je podpora i finanční zdroje pro služby podporující rozvoj inovačních aktivit a přenos nových progresivních technologií. Je nutné zvýšit podporu nově vznikajících firem, zejména firem navazujících na výsledky vývoje a výzkumu, rozšířením služeb podnikatelských inkubátorů a technologických parků i s ohledem na to, že potenciálem technických škol a technicky vzdělaných pracovníků patří region k nejlepším v ČR.²²

2.2. Sociálně-ekonomická charakteristika Moravskoslezského kraje

Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje lze sledovat hned v několika makroekonomických i jiných ukazatelích. V oblasti makroekonomických ukazatelů se zaměříme na vývoj hrubého domácího produktu, na míru ekonomické aktivity a míru registrované nezaměstnanosti. V dalších statistikách týkajících se především podnikání se pak budeme zabývat růstem počtu registrovaných soukromých podnikatelů, počtu podniků v průmyslu či ve stavebnictví.

²² (Regionální operační program regionu soudružnosti Moravskoslezsko, 2007 – 2013)

Tab. 2.1 Srovnání nezaměstnanosti ČR a Moravskoslezského kraje

Rok	Míra nezaměstnanosti v ČR v %	Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji v %
2000	9,0	15,13
2001	8,5	15,11
2002	9,2	15,89
2003	9,9	16,84
2004	9,2	16,85
2005	8,9	14,23 ²³
2006	7,7	12,60
2007	5,8	13,02
k 31.3.2008	5,6	8,9

Zdroj: Český statistický úřad, 2008; vlastní úprava.

Jak je vidět v tabulce týkající se míry nezaměstnanosti, odvětvová struktura Moravskoslezského kraje přináší nemalé problémy, jež jsou spojeny zejména s vysokou mírou nezaměstnanosti. Dalším problémem této oblasti je také podíl dlouhodobě nezaměstnaných (déle než 12 měsíců) na celkovém počtu nezaměstnaných, který je v regionu opět výrazně vyšší než celorepublikový průměr.

Mezi další ukazatelé, které hodnotí úroveň Moravskoslezského kraje z makroekonomického hlediska patří například vývoj hrubého domácího produktu (celkový i přepočtený na jednoho obyvatele) a míra ekonomické aktivity, pro srovnání jsem použila starší statistiku (rok 1995) a po té období 2000 – 2005 (viz. tabulka 2.2). Od roku 2000 dochází k pozvolnému růstu ekonomiky regionu, což se projevuje i nárůstem HDP. Vzhledem k obrovským zahraničním investicím, které by měly být uvedeny do provozu v letech 2007 – 2009 a pokračující konjunkturu ve výrobě oceli i strojírenských výrobků lze i nadále očekávat dynamický růst HDP kraje.

²³ Rozdíl mezi léty 2004 a 2005 není dán jen samotným snížením míry nezaměstnanosti, ale také z důvodu změny metodiky výpočtu.

Tab. 2.2 Hodnocení makroekonomické situace v Moravskoslezském kraji

Rok	Hrubý domácí produkt (v mil. Kč)	HDP na obyvatele (v Kč)	Míra ekonomické aktivity (v %)
1995	159 785	123 426	60,0
2000	212 862	166 305	58,6
2001	227 223	179 133	58,6
2002	234 510	185 479	58,7
2003	246 170	195 867	58,1
2004	278 498	222 042	57,6
2005	296 974	237 244	58,5

Zdroj: Český statistický úřad, 2007; vlastní úprava.

V tabulce můžeme vidět, jak hrubý domácí produkt v jednotlivých letech narůstá, pro větší vypovídací hodnotu uvádím také hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele. Míra ekonomické aktivity se nijak nemění, neustále setrvává okolo 58%.

2.2.1. Průmysl

Moravskoslezský kraj se významně podílí na průmyslové produkci ČR, z hlediska tržeb z průmyslové výroby je s 13,3% na druhém místě v ČR za Středočeským krajem. Vzhledem k zahraničním investicím, které jsou směřovány převážně do průmyslu lze očekávat, že si Moravskoslezský kraj podrží charakter vysoce průmyslového regionu. V kraji se nachází dostatečné množství průmyslových zón i území označována jako brownfields.²⁴

Z hlediska tržeb zaznamenal nejvýraznější růst obor výroby dopravních prostředků (více než dvojnásobek mezi léty 2000 a 2004). Vyrůstající tendenci z hlediska tržeb měl rovněž obor výroby strojů, kovozpracujících, chemický a farmaceutický průmysl. [19]

²⁴ „Opuštěné či nevyužívané území, které je oproti konkurenčním plochám znevýhodněné vlivem předchozího využívání (ekologická a jiná rizika), a které vyžaduje zvláštní péči při jeho regeneraci.“

Z hlediska územního rozložení průmyslu připadá největší počet zaměstnanců i nejvyšší objem tržeb na podniky se sídlem v Ostravě, kde jsou také koncentrovány největší podniky. Druhým okresem s největší koncentrací průmyslu je okres Frýdek-Místek, následován pak okresy Nový Jičín, Opava, Karviná a Bruntál. Podíl Ostravy však na tržbách i zaměstnanosti v průmyslu v Moravskoslezském kraji klesá. [26]

Tab. 2.3 Průmyslové ukazatele okresů a kraje v roce 2004

Správní jednotka (okres)	Počet podniků	Tržby (v mil. Kč)	Počet zaměstnanců
Bruntál	89	15 398	10 436
Frýdek - Místek	141	60 169	22 536
Karviná	96	27 674	17 364
Nový Jičín	96	39 101	20 478
Opava	117	21 980	15 361
Ostrava - město	178	153 656	57 803
Moravskoslezský kraj	717	317 978	143 979

Zdroj: www.kraj-moravskoslezsky.cz, 2006; vlastní úprava.

2.2.2. Podnikání a investice

Moravskoslezský kraj má po kraji Vysočina druhý nejmenší počet podnikatelských subjektů přepočtených na 1000 obyvatel. Ke konci roku 2005 uváděla statistika přes 229 242 subjektů, což je přibližně 9,6% ekonomických subjektů z celé České republiky. Hlavním důvodem málo rozvinuté kultury podnikavosti je tradiční soustředění průmyslové výroby do velkých firem.

Rozmístění ekonomických subjektů je v kraji velmi nerovnoměrné, především pokud se týká malých a středních podniků, tzn. podniků s méně než 500 zaměstnanci. Zcela jasně dominuje okres Ostrava-město, kde se nachází nejvíce ekonomických subjektů, opakem je pak okres Bruntál a také okres Karviná.

V oblasti investic nebyl Moravskoslezský kraj do roku 2005 ve středu zájmu potenciálních investorů, především z důvodu špatné dopravní dostupnosti. Tento problém

byl částečně vyřešen zahájením výstavby dálnice D47 a rychlostní komunikace R48, což samozřejmě zvýšilo zájem investorů o kraj. Existují ale i další bariéry investování v kraji, mezi které patří například nedostatek připravených ploch pro podnikání či nedostatek pracovních sil v požadovaných profesích.

Nejvíce nových investic je umístěno ve městě Ostrava a na jih od něj v okresech Frýdek–Místek a Nový Jičín. Naopak málo zahraničních investic se umísťuje do západní části kraje a v okrese Karviná. [19]

Tab. 2.4 Přímé zahraniční investice v okresech Moravskoslezského kraje (v mil. Kč)

Název NUTS	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bruntál	696	682	1 932	2 281	2 599	3 551
Frýdek-Místek	3 056	2 839	7 070	7 434	9 810	17 661
Karviná	1 623	2 544	2 833	3 565	4 859	5 491
Nový Jičín	7 429	8 270	8 474	10 363	11 631	11 407
Opava	4 811	5 550	6 604	6 116	6 178	7 390
Ostrava-město	19 233	19 198	24 285	41 061	46 914	43 329
MSK celkem	36 848	39 084	51 199	70 820	81 990	88 830

Zdroj: www.risy.cz, 2007; vlastní úprava.

Nejvíce nových investic je umístěno ve městě Ostrava a na jih od něj v okresech Frýdek–Místek a Nový Jičín. Naopak málo zahraničních investic se umísťuje do západní části kraje a v okrese Karviná.

Moravskoslezský kraj je v porovnání počtu podnikatelských subjektů na počet obyvatel na předposledním místě ve srovnání s ostatními kraji v ČR. Také z toho důvodu byl v roce 2003 uskutečněn průzkum, jehož cílem bylo zjistit názory podnikatelů na podmínky podnikání v Moravskoslezském kraji a následně navrhnout opatření, která by zjištěné bariéry mohla snížit. Mezi hlavní záporné stránky regionu tak patří především špatná dopravní přístupnost regionu, velká nezaměstnanost a s tím související nízká kupní síla obyvatelstva, malá podpora malých a středních podniků ze strany veřejného sektoru, nedostatek kvalifikovaných pracovníků či nevhodná struktura ekonomiky (malá diverzifikace). [26]

2.2.3. Doprava

Území Moravskoslezského kraje se spolu s hlavním městem Praha a územím severních Čech vyznačuje největší koncentrací obyvatelstva v průmyslových aktivitách ČR. Stávající komunikace jsou tedy kapacitně přetížené a často jsou vedeny nevyhovujícím způsobem.

Největším nedostatkem kraje z hlediska dopravní infrastruktury je chybějící napojení na dálniční síť nejen České republiky, ale také sousedních zemí. Nízká dopravní obslužnost tak nejen snižuje atraktivitu kraje pro potenciální investory, ale také možnost oživení ekonomického rozvoje a snížení míry nezaměstnanosti v regionu. V okrajových částech regionu navíc hrozí další prohlubování rozdílů v ekonomické a sociální oblasti, jejímž důsledkem by byla snížená mobilita a následné vylidňování těchto oblastí.

2.2.4. Znalostní ekonomika, výzkum a vývoj, inovace

Výzkum a vývoj představuje rozhodující potenciál pro další rozvoj kraje a udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků v regionu. Infrastruktura výzkumu a vývoje je v Moravskoslezském kraji tvořena zejména čtyřmi vysokými školami, dalšími vzdělávacími institucemi a výzkumnými a vývojovými pracovišti firem.

Speciální skupinu institucí, které spadají do oblasti výzkumu a vývoje v Moravskoslezském kraji jsou instituce orientované na přímou podporu inovací a transfer technologií, v nichž jsou výsledky výzkumu a vývoje dotahovány do realizační fáze. Patří k nim budované Centrum pokročilých inovačních technologií (CPIT) při VŠB-TU, Vědecko-technologický park Ostrava a inovační centra. Z pohledu potenciálu a potřeb kraje je jejich kapacita i vybavení hodnoceno nedostatečně.

Pozici Moravskoslezského kraje z hlediska dvou základních ukazatelů – výdajů na výzkum a vývoj a počet zaměstnanců ve výzkumu – ukazuje následující tabulka.

Tab. 2.5 Výzkum a vývoj v Moravskoslezském kraji

Výzkum a vývoj	2002	2003	2004
Výdaje na výzkum a vývoj v mil. Kč	1 410	2 416	2 212
Podíl výdajů na výzkumu a vývoji v ČR	4,8%	7,5%	6,3%
Počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji (FO)	3 345	3 367	3 831
Podíl těchto zaměstnanců v ČR	6,2%	6,6%	6,4%

Zdroj: www.kraj-moravskoslezsky.cz, 2006; vlastní úprava.

Pozice Moravskoslezského kraje jak z hlediska výdajů na výzkum a vývoj, tak z pohledu počtu zaměstnanců je poměrně dobrá, v obou parametrech je na čtvrtém místě mezi kraji České republiky za Prahou, Středočeským a Jihomoravským krajem.

2.2.5. Cestovní ruch

Moravskoslezský kraj má významné kulturně-historické bohatství, technické památky, rozmanitou atraktivní krajinu a dostatek vhodných lokalit nejen k rekreaci, ale také k rozvoji cestovního ruchu. Díky tomu se v regionu pravidelně konají akce národního i mezinárodního významu. Kraj má velmi výhodné geografické i klimatické podmínky pro celoroční horskou rekreaci a oblasti, které nabízejí velmi rozsáhlá zalesněná území. Je zde rozsáhlá síť značených turistických tras, řada vhodných terénů, lokalit pro využití v rámci mnoha forem cestovního ruchu. Příkladem je pěší turistika, cykloturistika, agroturistika, industriální turistika, kongresová turistika, poznávací turistika nebo nákupní cestovní ruch, který je rozvíjející se specifickou formou cestovního ruchu.

Potenciál cestovního ruchu je tedy značný, jeho využití je však nedostatečné. To je způsobeno především nízkou úrovní dopravní a informační infrastruktury pro cestovní ruch, nedostatečnou nabídkou základních a doplňkových služeb a produktů cestovního ruchu a také například nízkou úrovní kvalifikované pracovní síly. V regionu je poměrně vysoký počet kulturních, industriálních památek, technických zajímavostí a lázeňských

areálů. Problémem je ale nedostatek finančních zdrojů na modernizaci a zvýšení atraktivity těchto památek.[19]

Významnou překážkou rychlejšího rozvoje cestovního ruchu v kraji, a zejména v oblasti Beskyd a Jeseníků, jsou nedořešené vlastnické poměry a turistická infrastruktura. Řada rekreačních objektů nemá dodnes jasného vlastníka, který by byl specialistou na provozování takovýchto aktivit. Rovněž charakter některých rekreačních objektů již nevyhovuje dnešním požadavkům nejen zahraniční klientely, ale často již i požadavkům klientely domácí a neodpovídá mezinárodním standardům. [26]

Tab. 2.6 Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle krajů (k 31.12.2004)

Kraj	Počet ubytovacích zařízení v kraji	Počet hostů za rok 2004
Hlavní město Praha	598	3 863 989
Středočeský	560	854 987
Jihočeský	1 007	1 068 596
Plzeňský	426	519 024
Karlovarský	423	564 543
Ústecký	402	355 225
Liberecký	926	752 473
Královéhradecký	966	951 492
Pardubický	281	338 687
Vysočina	357	399 005
Jihomoravský	490	1 014 514
Olomoucký	344	417 663
Zlínský	370	522 355
Moravskoslezský	490	597 136
ČR	7 640	12 219 689

Zdroj: www.kraj-moravskoslezsky.cz, 2006; vlastní úprava.

2.2.6. Životní prostředí

Území Moravskoslezského kraje patří mezi nejzatíženější oblasti v České republice a to přesto, že se podařilo v posledních dvou desetiletích podstatně zlepšit kvalitu životního prostředí v regionu. Postiženy jsou všechny složky životního prostředí, ale nejzávažnější je narůstající trend znečištění ovzduší, poškození krajiny těžbou uhlí (důlní poklesy) či

znečištění povrchových vod. Nejzávažněji postižené oblasti jsou na Ostravsku, Karvinsku a Třinecku.

Přestože je kraj vnímán jako území se silně poškozeným životním prostředím, leží na území regionu řada rozsáhlých území s cennými přírodními hodnotami. Jedná se o velkoplošná zvláště chráněná území pokrývající více než 17% rozlohy regionu, mezi které patří například CHKO Poodří, části CHKO Beskydy a CHKO Jeseníky.

Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby neboli SWOT analýzu Moravskoslezského kraje uvádím v příloze č. 2 jen pro podrobnější ilustraci situace v tomto kraji.

2.3. Společný regionální operační program – předchůdce ROP Moravskoslezsko

2.3.1. Základní charakteristika Společného regionálního operačního programu

Společný regionální operační program (SROP) je souhrnným dokumentem zahrnujícím rozvojové priority sedmi²⁵ regionů soudružnosti, které mohly být v období 2004 – 2006 podporovány ze strukturálních fondů EU v rámci Cíle 1. Důraz byl kladen na podporu vyváženého a udržitelného ekonomického rozvoje regionů. SROP podporoval především aktivity, jejichž realizace z hlediska platné české legislativy spadá do působnosti obcí nebo krajů. Tímto se tento program odlišuje od zbývajících operačních programů, které se zaměřují na realizaci opatření, jež jsou z hlediska platné české legislativy převážně v působnosti státu.

Cílem SROP bylo především dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel regionů prostřednictvím nových ekonomických aktivit s důrazem na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury a

²⁵ Celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy.

životního prostředí, na všeobecný rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace. [35]

Společný regionální operační program je rozdělen na priority, opatření a podopatření, jejichž finanční alokaci pro celou Českou republiku ukazuje následující tabulka.

Tab. 2.7 Finanční alokace SROP podle jednotlivých opatření a podopatření

	Název priority, opatření, podopatření	Podpora EU (v mil. EUR)
Priorita 1	Regionální podpora podnikání	
Opatření 1.1	Podpora podnikání ve vybraných regionech	45,138
Priorita 2	Regionální rozvoj infrastruktury	
Opatření 2.1	Rozvoj dopravy v regionech	151,964
Podopatření 2.1.1	Regionální rozvoj dopravní infrastruktury	106,375
Podopatření 2.2.2	Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech	45,589
Opatření 2.2	Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech	22,517
Opatření 2.3	Regenerace a revitalizace vybraných měst	22,517
Priorita 3	Rozvoj lidských zdrojů v regionech	
Opatření 3.1	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech	45,025
Opatření 3.2	Podpora sociální integrace v regionech	37,143
Opatření 3.3	Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů	10,135
Priorita 4	Rozvoj cestovního ruchu	
Opatření 4.1	Rozvoj služeb cestovního ruchu	36,024
Podopatření 4.1.1	Podpora nadregionálních služeb cestovního ruchu	18,012
Podopatření 4.1.2	Podpora regionálních a místních služeb cestovního ruchu	18,012
Opatření 4.2	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	72,060
Podopatření 4.2.1	Podpora nadregionální infrastruktury cestovního ruchu	36,030
Podopatření 4.2.2	Podpora regionální a místní infrastruktury cestovního ruchu	36,030
Priorita 5	Technická pomoc	
Opatření 5.1	Technická pomoc pro SROP	6,720
Opatření 5.2	Technická pomoc pro CSF	5,087
SROP celkem		454,33

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, 2006; vlastní úprava.

2.3.2. SROP a region soudružnosti Moravskoslezsko

Společný regionální operační program, který byl realizován v rámci předchozího programovacího období 2004 – 2006 pokrýval hlavní oblasti potřeb Moravskoslezského regionu mezi které patří: podpora podnikání, modernizace silnic, dopravní obslužnost, informační a komunikační technologie, rozvoj měst, lidské zdroje a cestovní ruch.

Na region soudružnosti Moravskoslezsko připadlo v rámci SROP celkem cca 2,3 mld. Kč ze strukturálních fondů. Na individuální projekty bylo v regionu alokováno 1,45 mld. Kč a to především do oblastí rozvoje dopravní infrastruktury, rozvoje lidských zdrojů a cestovního ruchu. Na grantová schémata SROP v regionu Moravskoslezsko bylo alokováno celkem 822 mil. Kč. [19]

V následující tabulce uvádím pro představu počty podpořených projektů v Moravskoslezském kraji prostřednictvím Společného regionálního operačního programu. Vybrána byla opatření s největší finanční alokací.

Tab. 2.8 Počty podpořených projektů v Moravskoslezském kraji (do r. 2006)

Opatření	Počet podpořených projektů	Výše poskytnuté podpory v Kč
2.1.1 Rozvoj regionální dopravní infrastruktury	12	698 385 182
2.1.2 Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech	5	192 371 528
2.2 Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech	7	147 623 283
3.1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech	21	289 641 481
4.2.2 Podpora regionální a místní infrastruktury cestovního ruchu	12	146 724 361
Celkem SROP opatření	57	1 474 745 835

Zdroj: www.partnerstvi-msk.cz, 2007; vlastní úprava.

Další tabulka se věnuje regionální podpoře podnikům v Moravskoslezském kraji a to prostřednictvím grantových schémat. Celkově do konce roku 2006 bylo subjekty

Moravskoslezského kraje v rámci dvou vyhlášených výzev vyčerpáno přes 356 mil. Kč, které byly rozděleny mezi 86 schválených projektů.

Grantové schéma je zjednodušená forma předkládání projektů, kdy vlastní pravidla pro další poskytování finančních prostředků jsou pro konečného uživatele jednodušší. Na rozdíl od individuálních projektů se jedná o formu „skupinového projektu“, který v sobě zahrnuje určité množství akcí. Grantové schéma lze využít pro poskytnutí podpory především podnikatelským subjektům, ale i veřejným orgánům a neziskovým organizacím. Vyhlášovatelem a konečným příjemcem dotace je v případě grantového schématu v programu SROP kraj, s výjimkou podopatření 4.2.1, kde je konečným příjemcem MMR. Konečným uživatelem jsou jednotliví podnikatelé, případně veřejné orgány či neziskové organizace.²⁶

Tab. 2.9 SROP GS Regionální podpora podnikům v MS kraji (do r. 2006)

Kolo GS	Počet podpořených projektů	Výše poskytnuté podpory (v Kč)
1. kolo: Drobní podnikatelé	14	22 497 614
1. kolo: MSP	28	121 604 304
CELKEM 1. kolo	42	144 101 918
3. kolo: Drobní podnikatelé	18	32 688 455
3. kolo: MSP	26	179 657 156
CELKEM 3. kolo	44	212 345 611
CELKEM GS	86	356 447 529

Zdroj: www.partnerstvi-msk.cz, 2007; vlastní úprava.

Regionální podpora podnikům v Moravskoslezském kraji, kterou celkově obsahuje tabulka č. 2.9 je podrobněji rozčleněna do jednotlivých odvětví činnosti v následující tabulce.

²⁶ Slovníček pojmů, www.nuts2moravskoslezsko.cz.

Tab. 2.10 SROP GS Podpora podnikům v MS kraji podle odvětví (do r. 2006)

OKEČ	OKEČ text	Počet podpořených projektů	Celková výše podpory (v Kč)	Podíl (v %)
15	Výroba potravinářských výrobků a nástrojů	3	9 741 000	2,73
17	Výroba textilií a textilních výrobků	1	2 478 589	0,70
18	Výroba oděvů	2	2 869 250	0,80
20	Zpracování dřeva, výroba dřevařských, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku	7	16 540 234	4,64
22	Vydavatelství, tisk a rozmnožování nahaných nosičů	5	10 734 500	3,01
24	Výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken	1	1 507 500	0,42
25	Výroba pryžových a plastových výrobků	4	21 002 500	5,89
28	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (kromě strojů a zařízení)	18	99 854 948	28,01
29	Výroba a opravy strojů a zařízení	9	46 719 062	13,11
33	Výroba zdravotnických, přesných, optických a časoměrných přístrojů	2	7 095 000	1,99
36	Výroba nábytku, zpracovatelský průmysl	2	13 796 000	3,87
37	Recyklace druhotných surovin	3	31 277 500	8,77
45	Stavebnictví	9	30 737 828	8,62
50	Obchod, opravy a údržba motorových vozidel, maloobchodní prodej pohonných hmot	3	5 620 000	1,58
51	Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu	1	7 608 000	2,13
52	Maloobchod kromě motorových vozidel	5	6 866 822	1,93
63	Vedlejší a pomocné činnosti v dopravě	2	16 041 410	4,50
72	Činnosti v oblasti výpočetní techniky	3	10 334 686	2,90
74	Ostatní podnikatelské činnosti	5	14 970 700	4,20
85	Zdravotní a sociální péče, veterinární činnosti	1	652 000	0,18
	CELKEM GS	86	356 447 529	100

Zdroj: www.partnerstvi-msk.cz, 2007; vlastní úprava.

2.3.3. Hodnocení SROP na konci roku 2006

Na hodnocení celého programu SROP je zatím příliš brzy. Co ale přinesly první dva roky jeho realizace? Radost stovkám úspěšných žadatelů. Těm pomohl splnit sen a uskutečnit to, o čem dlouho snili, ale jejich vlastní síly jim na to nestačily. Na druhou stranu ale přinesly obavy, zda budou schopni „uřídit“ projekt a splnit všechny náležitosti a podmínky, ke kterým se svým podpisem smlouvy zavázali.

Při vlastní realizaci programu se objevily také problémy, chyby i přehmaty, ale díky nim i zkušenosti, jak se s těmito problémy vypořádat a pro příště jim předcházet. V každém případě se tisíce lidí v českých a moravských regionech naučili „projektově přemýšlet“.

Částečně pozitivně bylo hodnoceno rozdělení Společného regionálního operačního programu na jednotlivé oblasti podpory (podpora podnikání, podpora infrastruktury, rozvoj měst, rozvoj lidských zdrojů a cestovní ruch), na druhou stranu jedním z hlavních problémů SROP byl příliš složitý implementační systém.²⁷ Mezi nevýhody mohl patřit také problém týkající se přikládání velkého množství povinných příloh k žádosti o dotaci, který byl v novém programovacím období vyřešen přikládáním pouze těch příloh, které jsou bezpodmínečně nutné pro následné hodnocení projektu.[23]

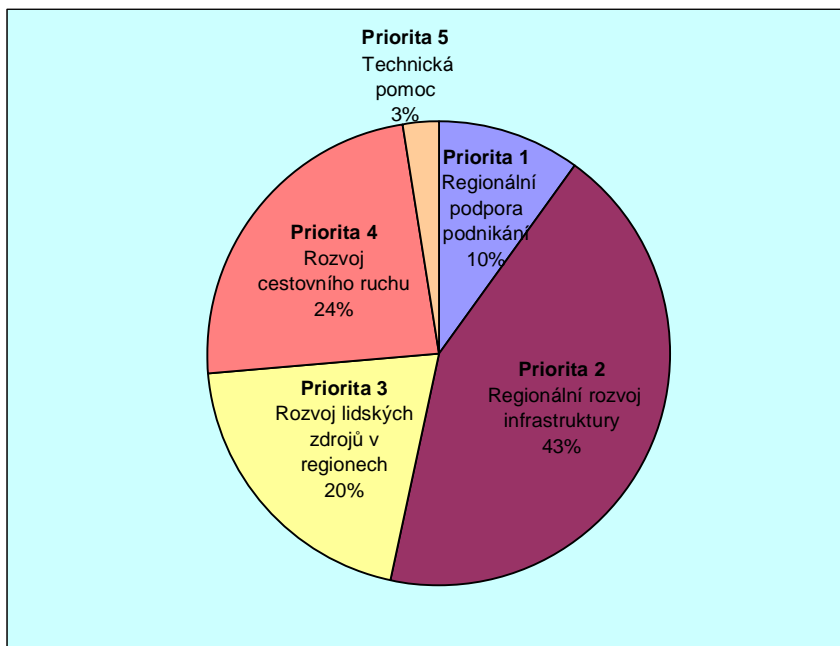
K 1.5.2004, čili dnem vstupu České republiky do EU, se podařilo vyhlásit první výzvu k předkládání projektů do SROP. Dá se říci, že rok 2004 byl převážně rokem absorpční kapacity a masivní informační kampaně, zatímco rok 2005 by se dal nazvat rokem výběru a hodnocení projektů. Skutečné čerpání prostředků ze SROP pak s ohledem na délku realizace jednotlivých projektů nastalo až v roce 2006.

Rozdělení celkové dotace EU mezi priority Společného regionálního operačního programu ukazuje obrázek č. 2.1. Největší část celkových prostředků byla vyčleněna na **regionální projekty do infrastruktury**, protože jde o oblast velmi finančně nákladnou.

²⁷Při implementaci ROP Moravskoslezsko byl tento problém odstraněn a všechny činnosti jsou centralizovány do jediné organizace – Regionální rady regionu soudružnosti Moravskoslezsko.

Druhou největší prioritou z hlediska alokovaných prostředků se stal cestovní ruch – tématická oblast, která nebyla obsažena v žádném jiném operačním programu. [20]

Obr. 2.1 Rozdělení celkové dotace EU pro priority SROP

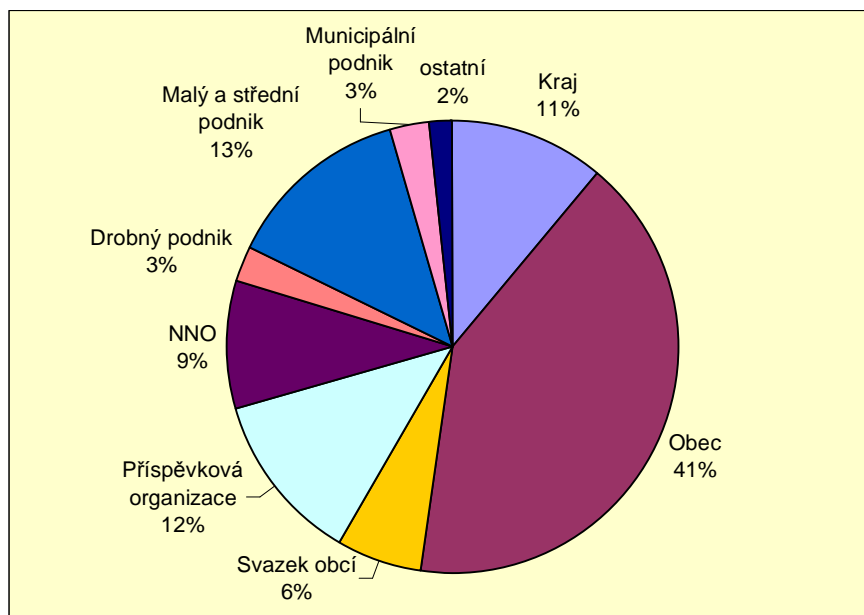

Zdroj: Elektronická publikace – SROP: 2 roky realizace, 2006.

U každého opatření programu SROP byl stanoven okruh oprávněných žadatelů, tedy osob a institucí, které se o poskytnutí dotace mohou ucházet. V programu SROP vzhledem k jeho regionálnímu zaměření, jsou největšími žadateli subjekty místní a regionální samosprávy.

Nejaktivnějšími žadateli v programu SROP byly obce. Aktivními žadateli – v pořadí podle počtu předložených žádostí – jsou také malé a střední podniky, nestátní neziskové organizace a drobné podniky. Kraje – podobně jako obce a příspěvkové organizace – podaly žádosti s nadprůměrně velkými finančními požadavky, tedy na větší projekty. Naopak drobní podnikatelé a svazky obcí podali větší počet menších projektů.

Obr. 2.2 Podíl jednotlivých typů žadatelů na předložených projektech

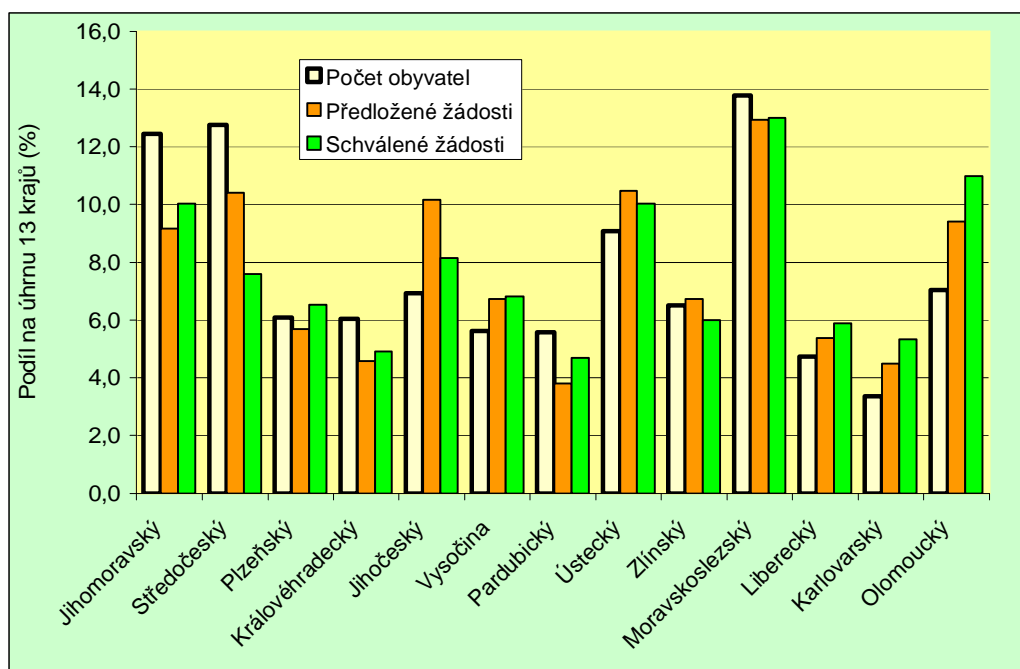

Zdroj: Elektronická publikace – SROP: 2 roky realizace, 2006.

Nejvíce žádostí s největším celkovým finančním požadavkem dosud podali žadatelé z Moravskoslezského kraje. Protože tento kraj je však současně největší z hlediska počtu obyvatel i tvorby HDP, je v programu SROP jen průměrným žadatelem. Nejvíce aktivní při podávání žádostí do programu SROP (jak ukazuje obr. 2.3) byly zejména subjekty z Jihočeského a Olomouckého kraje, ale také z Vysočiny, Ústeckého, Karlovarského a Libereckého kraje.

Úspěšnost žadatelů můžeme posoudit z porovnání podílu na předložených a schválených projektech. Nejúspěšnější byl v tomto srovnání Pardubický kraj, odkud však bylo předloženo absolutně i relativně nejméně projektů. Nadprůměrně úspěšné byly dále projekty z krajů Karlovarského, Olomouckého, Plzeňského, Libereckého a Jihomoravského. Z hlediska celkového cíle programu SROP je pozitivní, že aktivními a úspěšnými žadateli jsou „chudší“ kraje, tj. kraje s nízkým HDP na obyvatele. Je tak oprávněné tvrdit, že SROP přispívá ke snížení regionálních rozdílů v ČR.

Obr. 2.3 Podíl krajů na počtu předložených a počtu schválených žádostí

Zdroj: Elektronická publikace – SROP: 2 roky realizace, 2006.

Ještě výrazněji zaměření programu SROP vynikne při srovnání krajů z hlediska poskytnuté dotace na 1 obyvatele. Relativně nejvíce peněz proudí na projekty v chudších a strukturálně postižených regionech – do Karlovarského, Ústeckého, Olomouckého i Moravskoslezského kraje.

3. Využití Regionálního operačního programu Moravskoslezsko na příkladu konkrétního projektu

3.1. Základní charakteristika ROP Moravskoslezsko

Pro programové období 2007 – 2013 bylo připraveno 7 regionálních operačních programů, jejich společným cílem je urychlení rozvoje regionů ČR, posilování jejich konkurenceschopnosti vůči ostatním regionům, zvyšování jejich atraktivity, která jim zajistí více investorů na jejich území. Důležitou prioritou je také zlepšování životní úrovně místních obyvatel, zvyšování kvality prostředí, ve kterém žijí a dostatečná nabídka možností jejich uplatnění na trhu práce, která zabrání odlivu pracovní síly z regionu. [11]

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko je prostředkem k realizaci hospodářské a sociální soudružnosti. Region NUTS II Moravskoslezsko spadá pod cíl 1 – Konvergence a ROP bude spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Globálním cílem ROP regionu soudružnosti Moravskoslezsko je *urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje.*²⁸

Globální cíl ROP Moravskoslezsko naplňuje 5 specifických cílů, jimž odpovídá orientace prioritních os ROP a které současně věcně naplňují priority Národního strategického referenčního rámce:

- Zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní dostupnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí.

²⁸ (Regionální operační program regionu Moravskoslezsko, 2007 – 2013)

- Zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti.
- Všestranně zkvalitnit prostředí měst a jejich občanskou infrastrukturu v souladu s potřebami jejich udržitelného rozvoje.
- Podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory.
- Vytvořit institucionální, technické a administrativní podmínky pro realizaci ROP Moravskoslezsko a absorpční kapacitu regionu.

Strategie rozvoje regionu Moravskoslezsko bude realizována prostřednictvím 5 prioritních os:

prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost,

prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu,

prioritní osa 3 – Rozvoj měst,

prioritní osa 4 – Rozvoj venkova,

prioritní osa 5 – Technická pomoc. [19]

Tab. 3.1 Regionální operační program Moravskoslezsko

Prioritní osy	1. Regionální infrastruktura a dostupnost	2. Podpora prosperity regionu	3. Rozvoj měst	4. Rozvoj venkova
Oblasti podpory	1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	2.1 Infrastruktura veřejných služeb	3.1 Rozvojové póly regionu	4.1 Rozvoj venkova
	1.2 Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava	2.2 Rozvoj cestovního ruchu	3.2 Subregionální centra	
	1.3 Rozvoj dopravní obslužnosti	2.3 Podpora využívání brownfields		
	1.4 Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení	2.4 Marketing regionu		

Zdroj: Malý průvodce velkými možnostmi, 2006; vlastní úprava.

Cílem první prioritní osy je podpořit rozvoj dopravní infrastruktury zajišťující zlepšení dopravní dostupnosti celého území Moravskoslezského kraje, a to především modernizací silnic II. a III. třídy a zvýšením bezpečnosti silničního provozu. Podpora bude směřována také k rozvoji mezinárodního letiště s vazbou na železniční dopravu a modernizaci infrastruktury integrovaného záchranného systému.

Záměrem druhé prioritní osy je podporovat modernizaci škol nejen z hlediska vybavenosti pro vzdělávání, ale také vybavení pro aktivní využívání volného času. Zároveň bude podporována modernizace zdravotnických zařízení, obnova a rozšíření infrastruktury sociálních služeb, výstavba Moravskoslezské vědecké knihovny, rozvoj služeb a atraktivit v cestovním ruchu, regenerace brownfields a projekty na zlepšení image kraje prostřednictvím aktivního marketingu.

Cílem třetí prioritní osy je předejít odlivu obyvatel a návštěvníků z center měst. Je proto nezbytné zatraktivnit centra měst pro podnikatelské aktivity, bydlení i trávení volného času. Podporován bude i rozvoj sídlišť zlepšením občanské vybavenosti a rozvojem služeb. Prioritní osa je zaměřena na města nad 10 000 obyvatel.

Podpora čtvrté prioritní osy bude zaměřena na obnovu venkovského prostoru, na zajištění dostupnosti veřejných služeb a vytváření podmínek pro rozvoj podnikání. Prioritní osa je zaměřena na obce od 500 do 10 000 obyvatel.

Prioritní osa Technická pomoc slouží k financování aktivit v oblasti přípravy, řízení, monitorování, evaluace, informování a kontroly Regionálního operačního programu Moravskoslezsko. Dále bude použita pro podporu aktivit, zaměřených na posílení administrativní a absorpční kapacity strukturálních fondů v regionu Moravskoslezsko.

3.1.1. Horizontální témata ROP Moravskoslezsko

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají všemi operačními programy, tudíž i ROP Moravskoslezsko. Plní významnou roli jak při programování, tak

při realizaci ROP. Evropská unie považuje tato témata za zásadní a strategická, proto je jim též v rámci ROP věnována zvýšená pozornost.

V souladu s obecným nařízením a Strategickými obecnými zásadami Společenství jsou pro období 2007 – 2013 definována dvě základní horizontální témata:

1. rovné příležitosti (čl. 16 Rovné příležitosti mužů a žen a zákaz diskriminace),
2. udržitelný rozvoj (čl. 17 Udržitelný rozvoj). [19]

Princip rovných příležitostí je v širším slova smyslu pojímán jako potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického principu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Zvláštní důraz je však Evropskou unií kladen na rovné příležitosti žen a mužů. Rovné šance mužů a žen tvoří jeden z klíčových principů EU a jako takový je součástí základních smluv o Evropských společenství. Při realizaci, programování, monitorování a evaluaci ROP Moravskoslezsko tedy bude brán zřetel na příspěvek k rovnému zacházení a na podporu žen, aby mohly stejnou měrou profitovat z prostředků strukturálních fondů jako muži.

Udržitelný rozvoj lze obecně chápat jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. Definice trvale udržitelného rozvoje je následující: *Trvale udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost naplňovat je i generacím budoucím.*²⁹ V čl.17 obecného nařízení je však udržitelný rozvoj omezen pouze na ochranu a zlepšování kvality životního prostředí, proto pro účely ROP je tedy pojem „udržitelný rozvoj“ chápána právě oblast životního prostředí. Při hodnocení projektů budou zvýhodněny takové projekty, které obsahují konkrétní aktivity na podporu životního prostředí.

V rámci jednotlivých prioritních os (oblastí podpory) lze z pohledu horizontálních témat definovat:

- aktivity, které jsou přímo zaměřeny na oblast rovných příležitostí/životního prostředí,
- aktivity, které nejsou přímo zaměřeny na oblast rovných příležitostí/životního prostředí, nicméně mohou rovné příležitosti/životní prostředí ovlivnit,

²⁹ (www.euportal.cz, 2007)

- aktivity bez vazby na rovné příležitosti/životní prostředí.

Žadatelé jsou povinni při realizaci svých projektů zajistit přinejmenším neutrální vliv na rovné příležitosti a životní prostředí. Projekty s negativním vlivem na některé z horizontálních témat nebudou v rámci ROP Moravskoslezsko podporovány.

3.1.2. Řízení a implementace ROP Moravskoslezsko

Subjekty zapojené do implementace ROP Moravskoslezsko:

1. **Řídící orgán** ROP MS – Regionální rada regionu soudružnosti Moravskoslezsko – odpovídá za řízení a provádění operačního programu.
2. **Finanční útvar** úřadu Regionální rady provádí platby příjemcům z rozpočtu.
3. **Platební a certifikační orgán** – Ministerstvo financí, odbor Národní fond – ústřední orgán státní správy zodpovědný za celkové finanční řízení prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu EU.
4. **Auditní orgán** – Ministerstvo financí, odbor Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu – zejména zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu.
5. **Monitorovací výbor** zajišťuje kvalitu provádění operačního programu zejména schvalováním kritérií pro výběr projektu, hodnocením pokroku v dosahování cílů programu a prioritních os.
6. **Národní orgán pro koordinaci** – Ministerstvo pro místní rozvoj – provádí zejména koordinaci a metodickou podporu při implementaci operačních programů, financovaných ze strukturálních fondů a Fondu soudružnosti. [19]

Regionální rada regionu soudružnosti Moravskoslezsko je řídicím orgánem Regionálního operačního programu Moravskoslezsko pro období 2007 – 2013 a jejím hlavním úkolem je připravit a řídit tento program, a zajistit tak úspěšné čerpání dotací ze strukturálních fondů Evropské unie. Regionální rada má tři statutární orgány – předseda regionální rady, výbor regionální rady a úřad regionální rady. [40]

Předseda je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji navenek. Mezi jeho úkoly patří svolávání a řízení zasedání Výboru regionální rady, které se také zodpovídá. V roce 2006 byl předsedou zvolen Ing. Evžen Tošenovský a místopředsedou Mgr. Pavel Drobil, který zastupuje předsedu v jeho nepřítomnosti. Výbor regionální rady, složený z 15ti členů, jedná a rozhoduje o věcech spojených s realizací ROP Moravskoslezsko a schvaluje rozpočet Regionální rady.

Úřad regionální rady regionu soudružnosti Moravskoslezsko je výkonným orgánem Regionální rady, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP Moravskoslezsko s výjimkou záležitostí, které jsou svěřeny Výboru Regionální rady. Úřad plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti Regionální rady. V čele stojí ředitel, který je podřízen předsedovi Regionální rady.³⁰

3.1.3. Finanční zajištění ROP Moravskoslezsko

Regionální operační program Moravskoslezsko je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a region Moravskoslezsko je způsobilý pro financování v rámci Cíle Konvergence. Pro srovnání finanční alokace všech sedmi regionálních operačních programů uvádím tabulku č. 3.2.

³⁰ (www.rr-moravskoslezsko.cz, 2007)

Tab. 3.2 Finanční alokace ROP v ČR (zaokrouhleno, v mil. EUR)

ROP	2007 - 2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Střední Čechy	559,1	69,4	72,8	76,2	79,8	83,4	87,0	90,6
Jihozápad	619,7	76,9	80,7	84,5	88,4	92,4	96,4	100,4
Severozápad	745,9	92,5	97,1	101,7	106,5	111,3	116,0	120,9
Jihovýchod	704,5	87,4	91,7	96,0	100,5	105,1	109,6	114,2
Severovýchod	656,5	81,5	85,5	89,5	93,7	97,9	102,1	106,4
Moravskoslezsko	716,1	88,9	93,2	97,6	102,2	106,8	111,4	116,4
Střední Morava	657,4	81,6	85,6	89,6	93,8	98,0	102,3	106,5

Zdroj: www.vokac.cz, 2007; vlastní úprava.

Pro období let 2007 – 2013 je tedy Regionálnímu operačnímu programu Moravskoslezsko ze strukturálních fondů Evropské unie vyčleněno 716,09 mil. € (cca 20,19 mld. Kč), což činí přibližně 2,68% veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Regionální operační program je tematicky rozčleněn do čtyř základních prioritních os, jejichž podíl na celkové alokaci ROP Moravskoslezsko ukazuje tabulka 3.3.

Tab. 3.3 Podíl prioritních os na celkové alokaci ROP Moravskoslezsko 2007 – 2013

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Příspěvek Společenství (v eurech)	% podíl
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	289 301 660	40,40
2	Podpora prosperity regionu	182 245 724	25,45
3	Rozvoj měst	170 072 139	23,75
4	Rozvoj venkova	50 126 525	7,00
5	Technická pomoc	24 347 169	3,40
		716 093 217	100

Zdroj: ROP regionu soudružnosti Moravskoslezsko 2007-2013, 2007; vlastní úprava.

Mezi subjekty, které mohou být žadateli o finanční prostředky z ROP Moravskoslezsko patří například: kraje, obce a dobrovolné svazky obcí, obce se statutem města, organizace zřizované nebo zakládáné kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace, obecně prospěšné

společnosti, podnikatelské subjekty, vlastníci nemovitostí v památkových zónách, regionální rady regionů soudružnosti, hospodářská komora, veřejné výzkumné instituce, školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou, zdravotnická zařízení.

3.1.4. Alokace finančních prostředků ROP Moravskoslezsko

Regionální rada soudružnosti Moravskoslezsko vydává na každý rok plán výzev podle jednotlivých priorit a opatření, který obsahuje mimo jiné i alokaci finančních prostředků ROP Moravskoslezsko na celý rok (aktuální pro rok 2008 ukazuje tabulka č. 3.4).

Tab. 3.4 Plán alokace finančních prostředků

Číslo priority/ opatření	Název priority/ opatření	Podíl na alokaci	EU (mil. Kč)	Státní rozpočet (mil. Kč)	Alokace 2008 (mil. Kč)
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	40,40%	7 771	574	1 225
1.1	Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	36,00%	2 797	247	591
1.2	Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava	30,70%	2 386	210	0
1.3	Rozvoj dopravní obslužnosti	25,80%	2 005	65	0
1.4	Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení	7,50%	583	51	634
2	Podpora prosperity regionu	25,45%	4 895	516	1 386
2.1	Infrastruktura veřejných služeb	38,35%	1 877	166	215,5
2.2	Rozvoj cestovního ruchu	34,70%	1 699	213	450
2.3	Podpora využívání brownfields	24,60%	1 204	128	300
2.4	Marketing regionu	2,35%	115	10	60
3	Rozvoj měst	23,75%	4 568	399	1400
3.1	Rozvojové póly regionu	63,00%	2 878	251	1000
3.2	Subregionální centra	37,00%	1 690	148	400
4	Rozvoj venkova	7%	1 346	119	300

4.1	Rozvoj venkova	100%	1 346	119	300
5	Technická pomoc	3,40%	654	110	106
5.1	Implementace operačního programu	95,00%	621	110	99
5.2	Podpora absorpční kapacity	5,00%	33	0	7
	CELKEM	100%	19 234	1 717	4 417

Zdroj: www.rr-moravskoslezsko.cz, Plán výzev – 2008; vlastní úprava.

Po základní charakteristice Regionálního operačního programu Moravskoslezsko pro období 2007 – 2013 se budu v druhé části třetí kapitoly své diplomové práce věnovat konkrétnímu projektu, který by mohl být financován z ROP Moravskoslezsko. Vypracovat projekt je velmi složité a mnohdy na něm pracuje celý projektový tým. Proto jsem vytvořila jen rámcově fiktivní projekt a zaměřila se pouze na tu část, která se týká vyplnění webové žádosti Benefit 7+. Webová aplikace Benefit 7+ je určena pro podávání žádostí o podporu projektů mimo jiné také z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko. V druhé části třetí a tedy poslední kapitoly své diplomové práce se tak budu věnovat jednotlivým částem webové žádosti Benefit 7+, které budu nejen popisovat, ale i na stránkách www.eu-zadost.cz vyplňovat svým fiktivním projektem.

3.2. Postup získání dotace z ROP Moravskoslezsko

Regionální rada regionu soudružnosti Moravskoslezsko, která je řídicím orgánem ROP Moravskoslezsko pro období 2007 – 2013 zveřejnila na svých internetových stránkách³¹ cestu projektem, která se skládá z jedenácti kroků:

1. Projektový záměr – sestavení projektového záměru na jehož základě bude rozhodnuto o tom, zda je možné získat na projekt dotaci z ROP Moravskoslezsko.
2. Příprava žádosti o dotaci z ROP Moravskoslezsko – v této fázi Regionální rada nabízí pomoc projektového manažera, který bude projekt konzultovat. Mezi

³¹ (www.rr-moravskoslezsko.cz, 2007)

nejdůležitější přílohy žádosti o dotaci patří projektová dokumentace do fáze stavebního povolení a studie proveditelnosti.

3. Vyhlášení výzvy k předložení žádosti o dotaci – doba trvání výzvy je obvykle 45 dnů, během kterých je možno předložit žádost o dotaci spolu s povinnými přílohami.
4. Hodnocení projektů – projekt je hodnocen hned ve čtyřech různých oblastech: formální a věcná kontrola, kvalitativní hodnocení a konečné schvalování o udělení dotace.
5. Rozhodnutí o dotaci – toto rozhodnutí provádí Výbor regionální rady na základě předloženého seznamu hodnotitelů.
6. Podpis smlouvy o poskytnutí dotace – před podpisem smlouvy je nutné předložit zbývající přílohy, které ještě nemusely být do této fáze odevzdány.
7. Zahájení realizace projektu – zahájení realizace je ovlivněno typem projektu. V případě, že projekt nezakládá veřejnou podporu, je možné zahájit jeho realizaci již před vyhlášením výzvy. V opačném případě je možné zahájení až na základě posouzení komplexní projektové dokumentace.
8. Monitorování realizace projektu – monitorovací zprávy jsou předkládány 4x ročně po dobu realizace projektu. Monitorován je průběh realizace projektu, čerpání rozpočtu, naplňování cílů a indikátorů v projektu.
9. Žádost o platbu – žádosti o platbu jsou předkládány průběžně spolu s monitorovacími zprávami a mohou být předkládány každé tři měsíce.
10. Zajištění udržitelnosti projektu – monitorovacími zprávami o zajištění udržitelnosti projektu je sledováno, zda jsou výstupy projektu využívány podle původního účelu stanoveného ve smlouvě.

11. Publicita projektu – během realizace projektu je nutné dodržovat základní pravidla publicity. Veškerá příjemcem realizovaná informační a propagační opatření musí obsahovat symbol (vlajku) EU, logo ROP Moravskoslezsko a odkaz na ERDF.

Ve druhém kroku pro postup získání dotace z ROP Moravskoslezsko (týkající se přípravy žádosti o dotaci) je nutné nejen vypracovat samotnou žádost o dotaci včetně povinných příloh, ale také přihlásit svůj projekt do webové aplikace Benefit 7+. Tato aplikace slouží k podávání žádostí, ale také je základním prostředkem komunikace mezi žadatelem a Řídícím orgánem programu, v tomto případě Regionální radou regionu soudružnosti Moravskoslezsko. Než se budu věnovat vyplňování jednotlivých částí elektronické žádosti Benefit 7+, v následující podkapitole stručně představím svůj fiktivní projekt.

3.3. Představení fiktivního projektu

Projekt má dočasný charakter, pevně daný začátek a konec. Často bývá definován jako *série aktivit, které jsou zaměřené na to, aby byly naplněny jasně specifikované cíle do určitého času a v rámci definovaného rozpočtu.*³² Rozlišujeme dva typy projektů, a to projekty investiční a neinvestiční. Projekty investiční (tzv. tvrdé projekty) jsou zaměřeny především na pořízení investičního majetku, někdy také označovány jako projekty infrastrukturalní. Naproti tomu projekty neinvestiční (tzv. měkké projekty) se zaměřují na podporu realizace činností, kde pořizování majetku je pouze podpůrnou záležitostí a je značně omezeno. Příkladem tohoto typu projektu je i můj fiktivní projekt.

Základními informacemi, které se vztahují zejména k obsahu a cílům projektu, jsou cíl, oblast podpory a priorita, název a místo projektu, datum zahájení a ukončení projektu, obsah projektu, finanční částka a cílové skupiny. [6]

³² (Příprava a řízení projektů strukturálních fondů EU, 2007)

Projekt „Podpora cestovního ruchu zvýšením kvality turistického informačního centra v Kopřivnici“ je zcela smyšlený a vypracován byl ve velmi zjednodušené podobě.³³ Spadá pod Regionální operační program Moravskoslezsko, konkrétně pod prioritní osu 2 – Podpora prosperity regionu, oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu, dílčí oblast 2.2.3 – Zvýšení kvality turistických informačních center³⁴.

Město Kopřivnice navštíví ročně asi 90 000 turistů, kteří vyhledávají především muzeum automobilů. Přes poměrně pozitivní údaje o návštěvnosti je skutečností, že turisté navštíví město jen krátce a o ostatní kulturně-historické hodnoty mají menší zájem. Všeobecným cílem projektu tedy je *Rozšíření a zkvalitnění služeb poskytovaných v oblasti cestovního ruchu*, což by mělo přispět k zlepšení a zvýšení informovanosti o turistických zajímavostech regionu. Jde tedy o komplexní projekt, který přispěje významnou měrou k posílení cestovního ruchu v kopřivnickém regionu. Jeho výstupem budou tyto aktivity:

- tvorba regionálních a místních propagačních materiálů pro podporu cestovního ruchu,
- modernizace vybavení turistického informačního centra,
- vytvoření dvou nových pracovních pozic v turistickém informačním centru,
- vzdělávání všech zaměstnanců turistického informačního centra.

Vlastníkem projektu je Město Kopřivnice, které bude také vlastníkem výstupů projektu. Realizaci projektu bude řídit projektový tým sestavený vlastníkem projektu. Celkové výdaje na realizaci projektu jsou rozpočtovány na 2.700.000,-Kč. Maximální příspěvek z uvedeného dotačního titulu je 85% z ERDF, společně se státním rozpočtem ČR může být až ve výši 92,5%, tj. 2.497.500,-Kč. Realizace projektu je rozložena do dvou let od února roku 2009 do prosince roku 2010. Přehled jednotlivých aktivit (hmotných výstupů) je uveden v následující tabulce včetně odhadnutých nákladů.

³³ Tzn. nebyly provedeny žádné finanční, tržní či marketingové analýzy.

³⁴ Globálním cílem této dílčí oblasti je „Zlepšit informovanost o cestovním ruchu v regionu zvýšením kvality práce turistických informačních center.“

Tab. 3.4 Přehled aktivit/hmotných výstupů projektu

Název aktivity	Konkretizace aktivity	Odhad nákladů
Vybavení pracoviště dvou nových pracovníků turistického informačního centra	Vybavení nové kanceláře-nábytek, stoly, židle, 2ks notebook, zavedení internetu, apod.	300.000,-
Modernizace výpočetní techniky	Modernizace stávajících počítačů, tiskáren, kopírovacích strojů.	50.000,-
Modernizace vybavení turistického informačního centra	Rozšiřování kanceláří, modernizace prostředí kanceláří.	80.000,-
Školení, semináře a konzultace zaměstnanců turistického informačního centra	2x seminář, konzultační podpora při realizaci akce, školení nových pracovníků.	20.000,-
Regionální a místní propagační materiály formou letáků	10 druhů letáků v počtu kusů 1 druh = 10 000 ks (1 leták á 17,-)	1.700.000,-
Propagace Kopřivnicka formou DVD	Prezentační DVD v počtu 2 500 ks (1 DVD á 160,-)	400.000,-
Propagace Kopřivnicka formou výstav	3x výstava, tvorba informačních kiosků.	150.000,-
Celkem náklady		2.700.000,-

Zdroj: Vlastní údaje autorky diplomové práce.

Ve stručnosti jsem nastínila jen základní informace o mém fiktivním projektu, které nyní budu postupně rozšiřovat o další potřebné informace. Tyto budu vkládat do elektronické žádosti Benefit 7+ podle požadavků uvedených v Příručce Benefit 7+, kterou lze nalézt na internetových stránkách Regionální rady regionu soudružnosti Moravskoslezsko. Pro můj projekt ještě nebyla vyhlášena Regionální radou příslušná výzva, proto ne všechny části webové aplikace mohly být vyplněny (aktuální výzvy viz. příloha č. 3).

3.4. Webová aplikace Benefit 7+

Benefit 7+ je informační systém pro vyplňování a podávání elektronické žádosti o podporu projektu ze strukturálních fondů Evropského společenství. Elektronická žádost Benefit 7+ je primárně určena pro příjemce za účelem vyplnění a vygenerování žádosti. V případě schválení projektu slouží i nadále jako rozhraní mezi realizátorem projektu a

jeho administrátorem například k předávání monitorovacích zpráv nebo k podávání žádostí o platbu.

Žádost o dotaci, která je předkládána na základě dané Výzvy, musí obsahovat výtisk z elektronické žádosti Benefit 7+, který je jednou z povinných částí. Formulář elektronické žádosti je v podstatě stručným shrnutím všech podstatných faktů, týkajících se projektu.

Žádost o podporu prostřednictvím některého z programů strukturálních fondů lze tedy podat na internetových stránkách www.eu-zadost.cz. Před samotným vyplňováním žádosti na portálu Benefit 7+ je nutná registrace uživatele do systému, kde žadatel vyplňuje registrační údaje určené k přihlášení do systému a kontaktní údaje sloužící k ověření identity žadatele například v případě ztráty nebo zapomenutí hesla. Bez tohoto prvního kroku není možné začít v této webové žádosti pracovat.

Po úspěšném odeslání registračních údajů dojde k vytvoření registračního účtu žadatele a po aktivaci účtu je možné se poprvé přihlásit do aplikace. Po přihlášení nachází uživatel nabídku **konto**, která slouží jako seznam/přehled všech vytvořených žádostí, které žadatel vytvořil nebo k nim má přístup a současně jako záložka pro novou žádost. Konto žádosti je tedy přehledná tabulka, která obsahuje údaje týkající se názvu žádosti, číslo operačního programu, ke kterému se žádost vztahuje, název projektu a stav žádosti (viz. obr. 3.1).

Obr. 3.1 Konto žádosti

Konto žádosti

Název Žádosti ▲▼	Číslo OP ▲▼	Název projektu ▲▼	Stav ▲▼	Stav zpracování ▲▼
<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>
Diplomová práce	CZ.1.10	Podpora cestovního ruchu z...	Založený	

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Druhým krokem je samotné vyplňování údajů, které jsou uvedeny v jednotlivých záložkách žádosti Benefit 7+. V rámci elektronické žádosti je důležité uvádět jasné a dostatečně podrobné údaje. Nehraje zde roli délka textu, ale jeho srozumitelnost, jasnost a výstižnost.³⁵

Po odevzdání žádosti je nutné projít ještě třetím krokem. Tímto krokem je finalizace elektronické žádosti. Finalizací získá žadatel identifikační klíč žádosti (tzv. hash), který je pak použit pro přístup k elektronické verzi žádosti.

3.5. Záložky elektronické žádosti Benefit 7+

Elektronická žádost Benefit 7+ je pro větší přehlednost rozdělena do 27 záložek, které podle doporučení Příručky pro aplikaci Benefit 7+ je nutné vyplňovat postupně, dle jejich řazení. Stručně nyní představím jednotlivé záložky elektronické žádosti i s grafickým příkladem do kterého jsem vyplňovala svůj fiktivní projekt.

Identifikace žádosti

První záložka, která nese název *Identifikace žádosti* má za úkol podat všeobecné informace o žádosti. V této části je vyplňován vlastní název žádosti, který nemusí být shodný s názvem projektu a proto je v mém případě nazván Diplomová práce (viz. obr. 3.2). Důležitou částí této záložky je Klíč žádosti, který je dané žádosti přidělen a je dále využíván při předložení žádosti a její finalizaci.

³⁵ (Příručka pro žadatele z ROP Moravskoslezsko, 2007)

Obr. 3.2 Identifikace žádosti

Identifikace žádosti

Identifikace žádosti v BENEFIT7 (max. 20 znaků)

Diplomová práce

Název projektu

Podpora cestovního ruchu zvýšením kvality turistického informačního centra v Kopřivnici

Klíč žádosti

07tcXP

Klíč verze

Datum založení žádosti

21. února 2008 16:05:18

Datum finalizace

Poslední změna žádosti

29. února 2008 17:58:34

Naposledy změnil

KATERINA.VRDLOVCOVA@SEZNAM.CZ

Stav

Založený

Vlastník

KATERINA.VRDLOVCOVA@SEZNAM.CZ

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Projekt

Do záložky *Projekt* se doplňují základní informace týkající se projektu. Číslo a název operačního programu, ke kterému je projekt podáván, číslo výzvy, název a stručný obsah projektu. Pro můj fiktivní projekt bohužel ještě nebyla vyhlášena daná výzva, tedy jsem tuto část nemohla vyplnit.

Operační program, ke kterému je projekt podáván je Regionální operační program Moravskoslezsko. Projekt reaguje na potřeby a nedostatky, které byly zjištěny v odvětví cestovního ruchu v regionu. Obsahem projektu je podpora cestovního ruchu na Kopřivnicku prostřednictvím zlepšení systému informování turistů o přírodních a kulturních zajímavostech regionu. Součástí projektu je modernizace turistického informačního centra v Kopřivnici a propagace Kopřivnicka prostřednictvím regionálních a místních materiálů (letáků, DVD, výstav). Mezi další aktivity projektu pak patří vytvoření

dvou nových pracovních míst v místním turistickém informačním centru, vzdělávání a školení zaměstnanců informačního centra.

Důležité je v této záložce zatrhnout zda projekt zakládá veřejnou podporu či nikoliv. Můj projekt nezakládá veřejnou podporu ani nevytváří další příjmy, výstupy projektu budou sloužit všem osobám bez rozdílu, jejich užití nebude zpoplatněno, ani jiným způsobem podmíněno.

Dopady a místa realizace

V záložce *Dopady a místa realizace* jsou specifikována konkrétní místa na které bude mít projekt dopad, tzn. území, které bude ovlivněno přínosy, případně negativy projektu. Může se jednat o obec, území okresu nebo kraj.

Místem realizace se rozumí místo fyzické realizace projektu. Jako území dopadu je pak označován region, který bude mít z realizace projektu prospěch. Projekty mohou být navrhovány jako regionální (pro cílové skupiny na území v rámci jednoho kraje) nebo jako nadregionální (pro cílové skupiny na území alespoň dvou krajů). [6]

Z přiložené tabulky jsem vybrala jako místo realizace město Kopřivnice³⁶, mezi místa dopadu jsem pak zařadila i celý okres Nový Jičín, který může být mým projektem, i když nepřímo, ovlivněn.

Obr. 3.3 Dopady a místa realizace

NUTS ▲▼	Název (Kraj, okres, obec) ▲▼
<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>
CZ0804599565	Kopřivnice
CZ0804	Nový Jičín
CZ080	Moravskoslezský kraj

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

³⁶ Každé obci, okresu či kraji je přidělen kód. Pro Kopřivnici je to NUTS 5 – CZ0804599565.

Popis projektu

Čtvrtá záložka nazvaná *Popis projektu* slouží k uvedení popisu a zdůvodnění potřeby projektu včetně popisu výchozího stavu, cílů projektu, souladu s cíli programu, prioritní osy a oblasti podpory. V této části se také popisují aktivity v přípravné, realizační a provozní fázi projektu, způsob udržení výsledků projektu, připravenost projektu k realizaci a vazba na jiné aktivity a projekty. [17]

Jednou z potřeb rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji se jeví širší využívání tradičních kulturně-historických hodnot, což je nezbytné pro další rozvoj turistického ruchu i v Kopřivnici. Projekt by měl přispět k odstraňování zmiňovaných nedostatků i k uspokojování potřeb cílových skupin, s cílem zvýšení počtu turistů a návštěvníků regionu.

Očekávanými přínosy bude zlepšení nabídky informačních materiálů o cestovním ruchu v regionu, zvýšení atraktivity a návštěvnosti regionu a prodloužení průměrné doby pobytu návštěvníků v regionu. Zvýšit by se tímto nepřímo mohla i poptávka po doplňkových službách cestovního ruchu v regionu (stravování, ubytování apod.). Realizace projektu navíc přinese vytvoření dvou nových pracovních míst v turistickém informačním centru v Kopřivnici.

Přípravná fáze je období přípravných prací, tedy období, ve kterém se projekt připravuje a rozhoduje se o jeho realizaci či zamítnutí. Převažují tedy přípravné práce projekčního charakteru, tzn. byly realizovány aktivity spočívající v návrhu jednotlivých hmotných a nehmotných výstupů projektu.

Realizační fáze je nejdůležitější etapou z pohledu úspěšné realizace projektu. Významnými aktivitami této fáze je provedení výběrového řízení na externí dodávky hmotných i nehmotných výstupů projektu, uzavření dodavatelských smluv, detailní příprava jednotlivých výstupů zadáním jejich realizace dodavatelům. V průběhu této etapy bude také organizováno výběrové řízení na obsazení dvou nově vzniklých pracovních míst. Ukončení této fáze projektu je plánováno na listopad – prosinec 2010.

Provozní fáze je období od zahájení provozu projektu po jeho ukončení. Trvání provozní fáze je předpokládáno na 5 let a zahrnuje především distribuci hmotných výstupů (propagačních letáků, DVD) k cílovým skupinám.

V případě tohoto projektu se uvažuje pouze s jediným řešením (variantou). V případě nepřidělení dotace ze strukturálních fondů nebude tento projekt realizován.

Personální zajištění projektu

Řízení lidských zdrojů je nejdůležitější částí projektového managementu, neboť to jsou právě lidé, kdo naplňují cíle projektu. Efektivní projektový management je tak klíčem k dosažení úspěchu v daném projektu. Realizační tým se skládá ze specialistů s různými kvalifikacemi, kteří se na řízení projektu podílí ve všech jeho fázích. Výběru členů realizačního týmu je potřeba věnovat velkou pozornost. [6]

Do této záložky se vpisují informace o projektovém týmu, který se bude na projektu podílet (viz. obr. 3.4). Každý projekt musí mít projektového manažera. Ke každé osobě musí být uvedeno příjmení, jméno, funkce v rámci projektového týmu. Doplněny také mohou být informace o míře zapojení člena v daných fázích projektu, popis jeho zkušeností s obdobnými projekty a aktivitami.

Obr. 3.4 Personální zajištění projektu

Personální zajištění projektu

Pořadí člena týmu ▲▼	Příjmení ▲▼	Jméno ▲▼	Funkce v rámci projektového týmu ▲▼
<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>
001	Vrdlovcová	Kateřina	Projektový manažer
002	Švastová	Dana	Projektant

Nový záznam	Kopírovat záznam	Smazat záznam	Uložit	Storno
-------------	------------------	---------------	--------	--------

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Žadatel projektu

Tato záložka slouží k identifikaci subjektu, který o projekt žádá. Pro každý projekt může existovat pouze jeden žadatel. Prvním krokem k zadání žadatele je vyplnění IČ, jehož správnost je možné zkontrolovat a to online přes tlačítko Validace ARES, dojde k načtení základních údajů z administrativního registru ekonomických subjektů Ministerstva financí ČR – ARES. Automaticky se pak vyplní pole DIČ, datum, kdy byly údaje zvalidovány, název žadatele a právní forma. Pokud údaje nebudou tímto procesem zvalidovány, nebude možno žádost finálně uložit. [17]

Adresa žadatele

Aplikace vyžaduje zadání dvou adres od žadatele. Oficiální adresu žadatele (sídlo), která se vyplní automaticky po zvalidování ARES a oficiální adresa tak odpovídá adrese místa podnikání. Druhou adresou je adresa pro doručování, která může být stejná jako oficiální adresa. Pomocí filtru lze jednoduše vybrat příslušnou obec, PSČ a adresu.

Osoby žadatele

Záložka *Osoby žadatele* je využívána pro uložení kontaktů na osoby, které jednají za žádající subjekt – statutární zástupce a kontaktní osoba projektu (viz. obr. 3.5). Žadatel vyplňuje jméno, příjmení, zda se jedná o hlavní kontaktní osobu nebo statutárního zástupce, funkci osoby, případně telefon či e-mail.

Obr. 3.5 Osoby žadatele

Osoby žadatele

Příjmení ▲▼	Jméno ▲▼	Statutární zástupce ▲▼	Hlavní kontaktní osoba ▲▼
<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>
Vrdlovcová	Kateřina		✓
Vrdlovec	Daniel		✓
Pfneisl	Lukáš	✓	

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Zkušenosti žadatele

Obsahem této záložky jsou informace o předchozích zkušenostech žadatele s obdobnými projekty. Žadatel v případě předchozích zkušeností doplňuje údaje o již realizovaném projektu a jeho předkladateli, celkových výdajích na projekt, období realizace, zdroji financování a názvu programu/grantu, z kterého byl projekt financován. Důležitou součástí je pak také vyplnění informací o zapojení současného žadatele do realizace projektu v minulosti. [17]

Partner projektu

Partnerství lze chápat jako „vztah mezi dvěma nebo více subjekty, a to jak soukromými, tak veřejnými, který spočívá ve spolupráci těchto subjektů při přípravě a následně realizaci projektu. Partneři projekt společně vytvářejí, koordinují, organizačně a administrativně zajišťují, nebo určitou část projektu sami realizují, monitorují a vyhodnocují.“ [6]

Tato záložka je vyplňována pouze v případě, že projekt má partnera. V případě, že žádný partner v projektu nefiguruje, zůstává pole prázdné a žadatel pokračuje na další záložce.

Identifikace partnera probíhá opět na základě zadání IČ a jeho následné validaci. V dalších polích žadatel stručně popisuje předchozí spolupráci mezi partnerem a žadatelem projektu, zkušenosti partnera s obdobnými projekty a popis zapojení partnera do jednotlivých fází projektu.

Adresa partnera

Pokud žadatel vyplnil záložku týkající se partnera projektu, je nutné vyplnit ještě další informace o partnerovi, případně více partnerech projektu. Mezi tyto informace pak patří zejména oficiální adresa. Opět pomocí filtru lze vybrat obec, PSČ a ulici. Automaticky se doplní údaje o kraji a okresu.

Osoby partnera

Do této záložky se uvádějí údaje týkající se osoby (osob), které zastupují partnera projektu. Obdobně jako u záložky č.8 *Osoby žadatele* se opět vyplňují informace týkající se hlavní kontaktní osoby, která ale v tomto případě může být pouze jedna. Nezbytné je vyplnit IČ partnera, funkci osoby, telefon případně e-mail.

Harmonogram projektu

Záložka číslo 13 obsahuje časový harmonogram projektu, tzn. datum zahájení projektu, datum ukončení projektu, datum zahájení fyzické realizace projektu a datum ukončení fyzické realizace projektu. Dále je možno dopisovat data začátku a data konce realizace jednotlivých aktivit projektu.

Projekt „Podpora cestovního ruchu zvýšením kvality turistického informačního centra v Kopřivnici“ má stanoveno datum zahájení projektu na únor roku 2009 a datum ukončení projektu na prosinec roku 2010. Průběh jednotlivých aktivit je vyplněn v elektronické žádosti (viz. obr. 3.6).

Obr. 3.6 Harmonogram projektu

Aktivita ▲▼	Začátek aktivity ▲▼	Konec aktivity ▲▼
<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>
Vybavení pracoviště dvou nových pracovníků turistického informačn...	2.2.2009	6.3.2009
Modernizace výpočetní techniky	2.2.2009	10.4.2009
Modernizace vybavení turistického informačního centra	16.2.2009	17.4.2009
Regionální a místní propagační materiály formou letáků	6.4.2009	3.12.2010
Propagace Kopřivnicka formou DVD	13.4.2009	5.6.2009
Propagace Kopřivnicka formou výstav	11.5.2009	24.5.2010
Školení, semináře a konzultace zaměstnanců turistického informačn...	7.9.2009	8.1.2010

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Podpora de-minimis

Další záložka se zabývá tím, zda byly žadateli poskytnuty v dotčeném fiskálním roce i během předchozích dvou fiskálních let veřejné prostředky v režimu podpory de-minimis. V kladném případě žadatel musí zadat název projektu, ke kterému byla nebo bude poskytnuta podpora de-minimis. Dále částku kterou získal či požaduje, název zdroje, z kterého byla podpora poskytnuta, informace o daném projektu a způsobu použití poskytnutých prostředků.

V případě, že žadatel obdržel tuto podporu na více projektů, je nutné uvést všechny tyto projekty.

Pravidlo de-minimis je popsáno v Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006. Jde o podporu malého rozsahu, která nepodléhá oznamovací povinnosti vůči Komisi. Podpora de-minimis může být poskytnuta, a to v případě, že její celková výše poskytnutá jednomu příjemci nepřesáhne částku 200 000 EUR v období tří let.³⁷

Další podpory projektu

Do záložky č. 15 *Další podpory projektu* lze zapisovat pouze v případě, že v záložce *Projekt* (č. 2) bylo zatrhnuto pole – Bylo požádáno nebo byly poskytnuty další podpory ve vztahu k projektu z jiných veřejných zdrojů. V jednotlivých polích záložky žadatel postupně zatrhuje a uvádí podrobnosti o dalších žádostech o podporu či podporách z veřejných a neveřejných zdrojů o které zažádal, resp. mu byly přiděleny.

Na závěr musí žadatel ještě uvést, zda současný projekt nedoplňuje jiný projekt, který je financován v rámci podpory z veřejných zdrojů.

Hodnoty indikátorů

Aplikace Benefit 7+ automaticky generuje povinné indikátory, ke kterým žadatel doplňuje hodnoty a to i v případě, že daný indikátor není pro daný projekt relevantní (žadatel zadává nulové hodnoty). V předem definovaném povinném Názvu indikátoru žadatel uvádí Výchozí hodnotu (stávající stav) a Plánovanou hodnotu (hodnotu, kterou realizací projektu dosáhne). Důležité je věnovat pozornost v jakých měrných jednotkách je indikátor požadován. [17]

Rozpočet projektu

Záložka *Rozpočet projektu* slouží k podrobnému rozepsání rozpočtu do předepsaných položek. Předepsané položky se liší podle prioritní oblasti/podoblasti a výzvy. Rozpočet obsahuje sloupce pro vyplnění názvu nákladů, počtu kusů, ceny kusu a nákladů celkem. Žadatel vyplňuje pouze relevantní položky rozpočtu, které se vztahují k projektu.

³⁷ (Prováděcí dokument ROP, 2008)

U svého fiktivního projektu jsem neprováděla finanční plány ani žádné jiné kalkulace, proto jsem tuhle záložku nevyplňovala. A také výzva pro můj projekt ještě nebyla vyhlášena, proto by se mohly některé předepsané položky lišit.

Přehled financování

V této záložce žadatel uvádí, z jakých zdrojů budou kryty výdaje na přípravu a realizaci projektu. Dále doplňuje informace týkající se celkových výdajů rozpočtu, které jsou rozděleny na celkové způsobilé a celkové nezpůsobilé výdaje, a celkových příjmů rozpočtu.

Pokud žádáme o finanční prostředky ze strukturálních fondů, je velmi důležité mít na paměti tzv. způsobilost, resp. nezpůsobilost výdajů. Uznatelné náklady jsou náklady, které je možné hradit z veřejných prostředků (v tomto případě tedy ze strukturálních fondů), takže žadatel může požadovat jejich úhradu. Neuznatelné náklady naproti tomu z veřejných prostředků hradit nelze a žadatel je musí vždy uhradit ze svých vlastních prostředků. Přesto ale musí být neuznatelné náklady vykázány v rozpočtu projektu. Po součtu všech uznatelných nákladů a všech neuznatelných nákladů projektu získáme celkové náklady projektu. [6]

Mimo jiné je také důležité, aby žadatel uvedl Vlastní podíl, tzn. uvede svoje zdroje v Kč, které vloží do projektu. Jestli prostředky žadatele jsou soukromé nebo veřejné je dáno tím, zda jde o veřejnoprávní subjekt či nikoliv. Poslední box této záložky nazvaný Žadatel je určen pro informace o tom, jak žadatel získá finanční prostředky na překlenutí období realizace do termínu první platby. V případě Regionálního operačního programu Moravskoslezsko se ale jedná o nepovinný box.

Celkové výdaje mého fiktivního projektu jsou rozpočtovány na 2.700.000,-Kč. Podíl jednotlivých aktivit na celkovém rozpočtu je znázorněn v tabulce č. 3.4 (str. 56). V případě tohoto projektu nejsou očekávány žádné příjmy.

Finanční plán

Finanční plán představuje finanční harmonogram projektu. Tento harmonogram především slouží žadateli k rozvržení předpokládaných žádostí o platbu v určitém časovém

období. Vyplňována jsou pole pro předpokládanou požadovanou částku k proplacení dotace a datum předložení žádosti o platbu (viz. obr. 3.7).

Obr. 3.7 Finanční plán

Finanční plán

Pořadí žádosti o platbu ▲▼	Datum předložení žádosti o platbu ▲▼	Předpokládaná požadovaná částka k proplacení dotace RR (Kč) ▲▼
<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>	<i>Filtr</i>
01	2.2.2009	300 000,00
02	2.2.2009	50 000,00
03	16.2.2009	80 000,00
04	6.4.2009	1 700 000,00
05	13.4.2009	400 000,00
06	11.5.2009	150 000,00
07	7.9.2009	20 000,00

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Prioritní téma

Seznam všech prioritních témat ve vztahu k prioritním pod/oblastem je uveden v Prováděcím dokumentu ROP. Jedná se o hledisko sledování Evropskou komisí. Jde o seznam (kategorizaci) pomoci ze strukturálních fondů pro období 2007 – 2013. Prioritní témata jsou definována prováděcím nařízením Komise (ES) č. 1828/2006 tak, aby umožnila souhrnné sledování a zpracování toků podpory v jednotlivých tématech, a tím vytvářela předpoklady pro souhrnné sledování účinnosti prováděných zásahů z hlediska orgánů EU.³⁸

V této záložce si tedy žadatel vybírá prioritní téma z nabízeného seznamu. Můj fiktivní projekt, který spadá pod dílčí oblast 2.2.3 Zvýšení kvality turistických informačních center

³⁸ (Prováděcí dokument ROP, 2008)

má v seznamu podle Prováděcího dokumentu ROP pouze jedno prioritní téma nazvané Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu.

Zadávací řízení

V případě, že projekt počítá se zadávacím řízením, je nutno vyplňovat i tuto záložku. Jejím obsahem je předmět zakázky, druh zadávacího řízení (dodávka, služby, stavební práce), způsob vyhlášení (jednací řízení bez uveřejnění, podlimitní, ...), předpokládaná částka či stav zadávacího řízení (vyhlášené, ukončené, plánované). Je možné využít i pole Popis, které slouží pro vepsání dalších informací týkajících se zadávacího řízení. [17]

Horizontální témata

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají všemi tematickými a regionálními operačními programy. Obecné nařízení Komise (ES) č. 1083/2006 vymezuje dvě horizontální témata: rovné příležitosti a udržitelný rozvoj (viz. kapitola 2.3.3.). Horizontální témata jsou respektována při výběru projektů a jejich naplňování je sledováno v realizační fázi projektů a jsou předmětem kontroly na místě realizace.[39]

V záložce *Horizontální témata* žadatel musí dokládat (uvádět důvody), že projekt (jeho realizace i výstupy) nemá negativní vliv na horizontální témata.

Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj jako jedno z horizontálních témat slouží ke sledování vlivu projektu na životní prostředí. Žadatel prostřednictvím indikátorů uvádí, jaký bude mít projekt dopad na životní prostředí. Tato záložka je určena pro aktivní vyplnění pouze v případě, že projekt má pozitivní vliv na horizontální téma – udržitelný rozvoj.

Záložka je rozdělena na kvantifikovaná a nekvantifikovaná environmentální kritéria. V případě kvantifikovaných environmentálních kritérií je vyplňována výchozí a cílová hodnota kritéria, předpokládané datum dosažení cílové hodnoty kritéria a rovněž popis aktivit/opatření/dopadů projektu. U nekvantifikovaných environmentálních kritérií nelze uvést výchozí ani cílovou hodnotu. Proto žadatel vyplňuje pouze popis aktivit/opatření/dopadů projektu.

Rovné příležitosti

Rovné příležitosti žen a mužů jsou uváděny jako jeden ze základních principů v Strategických obecných zásadách Společenství, který má být zohledněn na všech úrovních přípravy a provádění programů a projektů. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další znevýhodněné skupiny, jako jsou imigranti a azylanti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, drogově závislí, propuštění vězni, absolventi škol; souhrnně skupiny ohrožené sociálním vyloučením. [6]

Záložka *Rovné příležitosti* je stejně jako záložka *Udržitelný rozvoj* aktivní pouze v případě, že má projekt pozitivní vliv na horizontální téma – rovné příležitosti. Žadatel si vybírá pouze ta kritéria, na něž bude mít jeho projekt pozitivní vliv a vyplňuje popis aktivit/opatření/dopadu projektu.

Publicita

Příjemce podpory má povinnost informovat veřejnost o tom, že jeho projekt je spolufinancován z fondů EU. Pod tím si lze představit např. informační panel, tabuli, plakát, leták či pamětní desku s příslušným textem a vizuálním symbolem. Konkrétní pravidla pro označení zařízení, budov a dalších výstupů projektů jsou popsána v Příručce pro příjemce.

V záložce *Publicita* jsou informace o připravované publicitě projektu. Žadatel zde vybírá z pole Způsob zajištění publicity, jakým způsobem plánuje propagovat svůj projekt (viz. obr. 3.8).

Obr. 3.8 Publicita

Publicita

Způsob zajištění publicity ▲▼
<i>Filtr</i>
Informace účastníkům projektu o spolufinancování projekt...
Oznámení ve všech vzdělávacích materiálech
Uvědomění příjemců pomoci

Zdroj: www.eu-zadost.cz, 2008.

Přílohy projektu

Tato záložka obsahuje seznam povinných příloh projektu, ke kterým se musí žadatel vyjádřit. V případě, že příloha je relevantní, pak ji dokládá spolu s doplňujícími informacemi o příloze. Pokud je příloha nerelevantní, je nutno toto v záložce zatrhnout. Žadatel může přidat i vlastní přílohu, která není v seznamu.

Čestná prohlášení

Žadatel v této poslední záložce vyjádří souhlas s jednotlivými čestnými prohlášeními.

Po vyplnění všech náležitostí žádosti je nutné vytvořit finální elektronickou žádost. Vytvořená žádost musí být finálně uložena, systém vygeneruje Klíč žádosti a Klíč verze, který bude součástí uloženého dokumentu i tištěné verze žádosti.

Závěr

Závěrem své diplomové práce bych se ráda věnovala zhodnocení vytyčených cílů. Tato diplomová práce se věnuje problematice využívání prostředků ze strukturálních fondů EU, což je oblast poměrně obsáhlá, ale velmi důležitá pro rozvoj všech členských států Evropské unie. Česká republika, která se stala plnohodnotným členem EU 1.května 2004, vytvořila pro využívání fondů Evropské unie pro programovací období 2007 – 2013 celkem 24 operačních programů. Konkrétní pozornost v této práci jsem věnovala Regionálnímu operačnímu programu Moravskoslezsko a jeho možnostem využití.

Diplomová práce je rozdělena do tří stěžejních kapitol. První kapitola se věnuje charakteristice regionální politiky ať už na úrovni Evropské unie, tak na úrovni České republiky. Představuje tak základní vývoj regionální politiky, její cíle, principy či nástroje. Úvodní kapitola je tak zaměřena velmi teoreticky a obecně, především z důvodu pochopení dalších kapitol.

Druhá kapitola se zabývá charakteristikou regionu NUTS III Moravskoslezský kraj, kde jsem se zaměřila na konkrétní základní charakteristiku Moravskoslezského kraje, sociálně-ekonomickou charakteristiku a na popis situací v oblastech průmyslu, cestovního ruchu, podnikání a investic, dopravě a dalších. Při hodnocení postavení Moravskoslezského kraje můžeme vidět v některých oblastech významný růst (průmysl – výroba dopravních prostředků, výzkum a vývoj), na druhou stranu je mnoho oblastí, na které je nutno se zaměřit (podnikání a investice, doprava či cestovní ruch).

Pro srovnání jsem do druhé kapitoly zařadila Společný regionální operační program, který byl využíván před Regionálním operačním programem Moravskoslezsko, tedy v minulém programovacím období 2004 – 2006. Toto programovací období bylo již ukončeno, proto jsem se mohla zabývat určitým zhodnocením Společného regionálního operačního programu, jak z pohledu celkové alokace finančních prostředků, tak počtu žadatelů o finanční prostředky z tohoto operačního programu. V této části také srovnávám využití Společného regionálního operačního programu v jednotlivých krajích, kde můžeme vidět, že relativně nejvíce peněz proudí na projekty v chudších a strukturálně postižených regionech – tedy i do Moravskoslezského kraje.

Závěrečná třetí kapitola je již zaměřena více praktičtěji, a to na konkrétní využití Regionálního operačního programu Moravskoslezsko. V této kapitole je ROP Moravskoslezsko představen z hlediska jeho zaměření, cílů a rozdělení do jednotlivých prioritních os. Zmíněna je Regionální rada regionu soudružnosti Moravskoslezsko jako významná součást ROP, která je jejím řídicím orgánem.

Další částí této třetí kapitoly je představení velmi zjednodušeného fiktivního projektu. Vytvořit projekt je velmi náročné, proto pro účely této diplomové práce byl projekt vypracován jen v minimálním rozsahu autorkou diplomové práce a tento projekt nazván „Podpora cestovního ruchu zvýšením kvality turistického informačního centra v Kopřivnici“ je tedy zcela smyšlený. Projekt byl využit pro praktické představení webové aplikace Benefit 7+, která slouží k podávání elektronické žádosti o podporu projektu ze strukturálních fondů EU. Autorka diplomové práce si tak vyzkoušela alespoň jednu z povinných částí pro předkládání projektů financovaných ze zdrojů EU.

Celý text diplomové práce je průběžně doplněn řadou tabulek a obrázků, které poskytují větší přehlednost uvedených údajů a dokreslují pro představu konkrétní podobu popisovaných informací. Další doplňující informace a materiály jsou uvedeny v přílohách práce.

Seznam použité literatury

KNIHY:

1. BŘÍZA, J., PAVLÍKOVÁ, J. *Peníze, zdravotnictví, malé a střední podnikání a možnost získání finančních prostředků z Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 175 str. ISBN 80-86861-87-2.
2. DOČKAL, V. et al. *Regionální politika EU a naplňování principu partnerství*. 1.vyd. Brno: Reprocentrum Blansko, 2006. 153 str. ISBN 80-210-4012-2.
3. DOČKAL, V. et al. *Šest let regionální politiky v ČR*. 1.vyd. Brno: Reprocentrum Blansko, 2006. 115 str. ISBN 80-210-3983-3.
4. HALÁSKOVÁ, M. *Využívání předvstupních fondů EU pro potřeby regionů soudružnosti*. 1.vyd. Ostrava: tiskárna František Maj, 2003. 139 str. ISBN 80-248-0395-X.
5. CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. 1.vyd. Praha: IREAS, 2007. 181 str. ISBN 987-80-86684-43-7.
6. MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 210 str. ISBN 978-80-87029-13-8.
7. ONDŘEJ, J. et al. *Ekonomické a právní aspekty podnikání v EU*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. 348 str. ISBN 978-80-7179-558-2.
8. SKOKAN, K. *Evropská regionální politika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2003. 114 str. ISBN 80-7329-023-5.
9. VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Grada, 2004. 196 str. ISBN 80-247-0828-0.

- 10.** WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. 1.vyd. Praha: ASPI, 2006. 146 str. ISBN 80-7357-138-2.

PUBLIKACE:

- 11.** *Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013*. 1.vyd. Praha: MMR ČR, 2007. 29 str.
- 12.** *Malý průvodce velkými možnostmi*. Ostrava: Regionální rada regionu soudružnosti Moravskoslezsko, 2006. 22 str.
- 13.** *Moravskoslezský kraj – kraj příznivý pro podnikání*. Ostrava: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 2005. 22 str.
- 14.** *Nová regionální politika*. Praha: MMR ČR, 2002. 90 str. ISBN 80-903064-1-1.
- 15.** *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004. 145 str.

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

- 16.** *Prováděcí dokument ROP* [online]. 2008. [cit. 10.2.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/244/>.
- 17.** *Příručka Benefit 7+* [online]. 2008. [cit. 16.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/255/>.
- 18.** *Příručka pro žadatele* [online]. 2008. [cit. 26.2.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/243/>.
- 19.** *Regionální operační program regionu soudružnosti Moravskoslezsko na období 2007–2013* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/57/>.

20. *SROP: 2 roky realizace* [online]. 2008. [cit. 2.3.2008]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/srop/srop-2-roky-realizace>.
21. *Výzva k předkládání žádostí o dotaci* [online]. 2008. [cit. 26.2.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/200/>.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

22. *Aktuální výzvy Regionálního operačního programu Moravskoslezsko* [online]. 2008. [cit. 27.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/rop/aktualni-vyzvy>.
23. *Analýza projektů v Moravskoslezském kraji podpořených ze strukturálních fondů* [online]. 2006. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z http://www.partnerstvi-msk.cz/zip/rea_02.pdf.
24. *Možnosti čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU v období 2007 – 2013* [online]. 2008. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z <http://www.oblibene.biz/userdata/shopimg/dotace/File/erpn%20pro%20obce.doc>.
25. *NUTS v České republice* [online]. 2008. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z www.euroskop.cz/47671/119671/clanek/regionalni-politika-cr/nuts-v-ceske-republice/.
26. *Program rozvoje Moravskoslezského kraje* [online]. 2006. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z http://www.kraj-moravskoslezsky.cz/zip/prk_2k6_b.pdf.
27. *Předsednictví Regionální rady regionu soudružnosti Moravskoslezsko* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/regionalni-rada/predsednictvi-regionalni-rady>.
28. *Přímé zahraniční investice v Moravskoslezském kraji* [online]. 2006. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z http://www.risy.cz/prime_zahranicni_investice_v_okresech_moravskoslezsky_kraj.

29. *Regionální a strukturální politika Evropské unie* [online]. 2008. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z www.euroskop.cz/40542/110838/clanek/regionalni-a-strukturalni-politika-evropske-unie/strukturalni-polika/.
30. *Regionální operační program Moravskoslezsko* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/rop/rop-moravskoslezsko>.
31. *Regionální operační program regionu soudružnosti Moravskoslezsko a možnosti pro podnikatele v MSK* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z www.arr.cz/docs/rop.ppt.
32. *Regionální rada regionu soudružnosti Moravskoslezsko – obecné informace* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/regionalni-rada/obecne-informace>.
33. *Rozpočet operačních programů na léta 2007 – 2013* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z http://www.vokac.cz/f2007-13_Rozpocet.html.
34. *Slovníček pojmů SROP* [online]. 2008. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z http://www.nuts2moravskoslezsko.cz/srop_70.html.
35. *Společný regionální operační program* [online]. 2006. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/srop>.
36. *Strukturální fondy EU 2007 – 2013* [online]. 2008. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z <http://www.euroskop.cz/admin/gallery/23/37cff88a888b7dc54188789b5f4b06bb.pdf>.
37. *Strukturální fondy v České republice* [online]. 2008. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z <http://www.euroskop.cz/42281/clanek/uvod-do-strukturalnich-fondu-v-ceske-republice/>.
38. *Udržitelný rozvoj* [online]. 2008. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z <http://www.euportal.cz/Articles/1313-slovnicek-evropskych-levicovych-pojmu-trvale-udrzitelny-rozvoj-sustainable-development-.aspx>.

- 39.** *Úřad Regionální rady regionu soudružnosti Moravskoslezsko* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/regionalni-rada/urad-regionalni-rady-regionu-soudrznosti-moravskoslezsko>.
- 40.** *Výbor Regionální rady regionu soudružnosti Moravskoslezsko* [online]. 2008. [cit. 13.3.2008]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/regionalni-rada/vybor-regionalni-rady-regionu-soudrznosti-moravskoslezsko>.
- 41.** *Vznik a vývoj regionální politiky v EU* [online]. 2008. [cit. 16.1.2008]. Dostupné z <http://www.euroskop.cz/40542/110836/clanek/regionalni-a-strukturalni-politika-evropske-unie/vznik-a-vyvoj-regionalni-politiky-v-eu/>.

Seznam zkratk a symbolů

ČR	Česká republika
EAGGF	European Agriculture Guarantee and Guidance Fund (Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond)
ERDF	European Research and Development Fund (Evropský fond regionálního rozvoje)
ES	Evropské společenství
ESF	European Social Fund (Evropský sociální fond)
EU	European Union (Evropská unie)
EUROSTAT	European Distributors of Statistical Software (Evropský statistický úřad)
FIFG	Financial Instrument for Fisheries Guidance (Finanční nástroj na podporu rybolovu)
FO	Fyzická osoba
GS	Grantové schéma
HDP	Hrubý domácí produkt
HNP	Hrubý národní produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSK	Moravskoslezský kraj
MSP	Malé a střední podniky
NNO	Nestátní neziskové organizace
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques (Klasifikace územních statistických jednotek)
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
ROP	Regionální operační program
SROP	Společný regionální operační program

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že údaje o diplomové práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé diplomové práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 25.dubna 2008

Kateřina Vrdlovcová

jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Sluneční 1394, Kopřivnice

Seznam příloh

- 1.** Správní členění Moravskoslezského kraje - mapa
- 2.** SWOT analýza Moravskoslezského kraje
- 3.** Aktuální výzvy Regionálního operačního programu Moravskoslezsko

Správní členění Moravskoslezského kraje od 1. 1. 2005

Zdroj: www.kraj-moravskoslezsky.cz, 2008.

SWOT analýza Moravskoslezského kraje

Silné stránky	
Regionální dostupnost a životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Výhodná poloha regionu na mezinárodní dopravní křižovatce. -Letiště pro mezinárodní provoz na území regionu s perspektivou dalšího rozvoje. -Průběh multimodálního koridoru VI.b transevropské komunikační sítě regionem. -Zavedený systém zpětného odběru odpadů a jejich zpětného využívání v průmyslu. -Stabilizovaný systém krizového řízení a systém monitoringu a prognózy povodňových stavů. - Připravenost regionu na realizaci regenerace brownfields.
Ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> -Využitelný a dostupný potenciál zdrojů pro ekonomický rozvoj regionu. -Silná průmyslová základna. -Vyšší investiční pobídky pro investory ve srovnání s většinou území ČR. -Rozvinutá infrastruktura poradenských služeb pro investory a podnikatele. -Rozvinutá síť veřejných a soukromých škol, včetně 4 vysokých škol. -Nadprůměrný podíl studentů technických oborů ve srovnání s ČR.
Cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none"> - Snadná dostupnost rekreačních oblastí (Beskydy, Jeseníky) z městských aglomerací regionu i Horního Slezska. -Kumulace technických a průmyslových památek na Ostravsku, Karvinsku a Novojičínsku. - Pravidelné konání kulturních a sportovních akcí národního a mezinárodního významu. -Rozvinutá síť kulturních zařízení, včetně kulturních zařízení celostátního významu v centrech kraje. -Hustá síť značených tras pro pěší a cyklisty a upravovaných běžeckých lyžařských tras.
Městské a venkovské prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Rozvinutá infrastruktura služeb na trhu práce. -Rozvinutý systém základní zdravotní a sociální péče. -Rozvinutá síť neziskových organizací v oblasti sociálních služeb. -Rostoucí pozitivní úloha regionální metropole – Ostravy – ve vývoji regionu. -Zajištění efektivnosti a dostupnosti poskytování zdravotnických služeb.

Slabé stránky	
Regionální dostupnost a životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Chybějící napojení regionu na českou a evropskou dálniční síť a nevyhovující napojení na okolní státy. -Nevyhovující technický stav silnic I., II. a III. tříd a místních komunikací (technický stav, šířka). -Dopravní problémy v centrech větších měst a tranzitních obcích. -Nedostatečná kapacitní a technická způsobilost propojení centra regionu s okolím. -Absence rychlého a kapacitního spojení měst s letištěm Leoše Janáčka Ostrava. -Absence záchytných parkovišť a přestupních terminálů. -Nedostatečný podíl cyklostezek – oddělených komunikací pro cyklisty na značených cyklotrasách. -Velkoplošné poškození krajiny v důsledku dlouhodobé těžební činnosti včetně výstupů metanu. -Přetrvávající zvýšené znečištění Nox, PM10, překračování imisních limitů u těchto látek. -Neexistence nástrojů na komplexní řešení problematiky brownfields -Devastace krajiny v důsledku těžby černého uhlí v severovýchodní části kraje, včetně rizika výstupu důlních plynů
Ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> -Nedostatek investičně připravených ploch a objektů pro investory a rozvoj podnikání. -Nedostatečně efektivní a provázaná marketingová propagace investičních příležitostí v kraji, celkově špatná image kraje. -Nedostatečná infrastruktura pro vznik nových technologických firem založených na využití výsledků VaV -Nedostatečný systém služeb pro podporu inovací. -Narůstající nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, zejména v některých kvalifikovaných technických profesích. -Dlouhodobě nepříznivé charakteristiky nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji ve srovnání s jinými regiony ČR. -Odchod řady vzdělaných lidí s vysokým pracovním a podnikatelským potenciálem do jiných míst ČR i do zahraničí. -Nedostatečná orientace vzdělávacího systému na rozvoj kompetencí absolventů, které požaduje trh práce, nízká spolupráce škol a zaměstnavatelů. -Nízká úroveň adaptace pracovních sil na nové podmínky pracovního trhu, zvláště u lidí uvolněných z velkých společností, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných. -Nedostatečné vybavení škol, školských a školicích zařízení špičkovým technologickým zařízením a školicími programy pro praktickou přípravu budoucích zaměstnanců. -Nedostatečné materiální a technické vybavení škol a

	<p>školských zařízení.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Velká část disponibilní pracovní síly s nevhodnou kvalifikací pro současný trh práce. -Nepřipravenost veřejného sektoru na projekty PPP.
Cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none"> -Nedostatečné využití řady památkových objektů. -Nedostatečná úroveň materiální základny CR a jeho nízké využívání pro ekonomický a sociální rozvoj obcí a mikroregionů. -Nízká kvalita základních a doplňkových služeb CR. -Nedostatečná nabídka ucelených produktů CR. -Nedostatečná úroveň dopravní a informační infrastruktury pro CR. -Nedostatečné informační zajištění návštěvníků, neprovázanost nabídky služeb, nedostatečný společný marketing.
Městské a venkovské prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Nízký počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel ve srovnání s jinými kraji ČR. -Vyšší míra výskytu sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve srovnání s průměrem v ČR. -Nedostatečné řešení sekundární a terciální prevence a terapie drogových závislostí vč. koordinace protidrogové politiky. -Vysoký podíl obyvatel žijících v panelových domech na hranici jejich životnosti. -Nedostatečně rozvinutý systém a nedostatečná nabídka a motivace k celoživotnímu vzdělávání. -Dlouhodobě pomalá a nedostatečná integrace specifických skupin obyvatelstva. -Nedostatek pracovních a rekvalifikačních příležitostí na venkově a odliv obyvatel v produktivním věku. -Existence brownfields v urbanizovaných územích. -Nerovnoměrné pokrytí území regionu zdravotními a sociálními službami. -Zhoršená dostupnost veřejných služeb na venkově a v okrajových oblastech regionu. -Zastarání technického a věcného vybavení zdravotnických zařízení

Příležitosti	
Regionální dostupnost a životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Zprovoznění dopravní infrastruktury multimodálního dopravního koridoru. -Využití rozvojového potenciálu mezinárodního letiště Leoše Janáčka Ostrava k diverzifikaci dopravního napojení regionu. -Využití rozvojového potenciálu splavnění řeky Odry do Bohumína k diverzifikaci dopravního napojení regionu. -Vyšší využití spolupráce veřejného a privátního sektoru při financování infrastrukturních staveb. -Rozšíření dostupnosti a zkvalitnění připojení k vysokorychlostnímu internetu. -Vyšší využití brownfields pro rozvoj podnikatelských aktivit a občanskou výstavbu. -Kombinované využití dostupných programů podpory pro biologickou rekultivaci, pozemkové úpravy a revitalizaci území.
Ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> -Rozvoj inovační kultury. -Partnerská spolupráce průmyslových podniků s univerzitami v regionu. -Příchod dalších investorů, vytváření a expanze nových podniků místními podnikateli. -Trh 5 milionů spotřebitelů v okruhu 100 km od centra regionu. -Dynamický rozvoj automobilového průmyslu a jeho subdodavatelského sektoru v kraji a jeho relativní blízkosti (Slovensko, Polsko, Česko). -Potenciál růstu cestovního ruchu, průmyslových a sociálních služeb. -Využití potenciálu velkých podniků pro rozvoj místních MSP. -Přeměna nevyužitého potenciálu brownfields pro podnikatelské účely i veřejné služby.
Cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none"> -Zpřístupnění technických památek, jejich komerční využití a zvýšení informovanosti. -Rostoucí poptávka návštěvníků po nových produktových balících CR. -Spolupráce veřejné správy a nestátních neziskových organizací v oblasti volnočasových aktivit. -Zpřístupnění školních sportovních zařízení a zařízení sportovních organizací široké veřejnosti pro využití volného času a CR. -Spolupráce s přeshraničními partnery v oblasti volnočasových aktivit. -Nabídka služeb kulturních institucí a sportovních zařízení v rámci rozvoje cestovního ruchu. -Rozvoj cestovního ruchu na venkově jako zdroje diverzifikace ekonomických aktivit. -Nabídka zvláštností, výjimečných osobností a jedinečných

	atraktivit regionu v rámci rozvoje ČR.
Městské a venkovské prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Zvyšování zaměstnatelnosti a konkurenceschopnosti pracovních sil. -Zvýšení atraktivnosti technických profesí. -Zavádění komunitního plánování a standardů kvality v oblasti sociálních služeb. -Rozvoj neziskových subjektů působících v sociální oblasti. -Cílená prevence sociálně patologických jevů, zejména mládeže. -Využití škol a jejich zařízení pro veřejnost. -Zvyšování poptávky po efektivních veřejných službách.

Hrozby	
Regionální dostupnost a životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> -Zpoždování budování a modernizace mezinárodních komunikačních tahů. -Zpoždování budování a modernizace navazujících regionálních dopravních cest (silnice, železnice, logistická centra, parkoviště). -Nárůst těžké automobilové dopravy s negativním vlivem na ŽP a technický stav silnic. -Nekoordinovanost priorit a postupu výstavby dopravní infrastruktury v ČR, Polsku a SR. -Konflikt mezi ekologickými omezeními a výstavbou nové dopravní energetické a podnikatelské infrastruktury. -Rychlé zastarávání městských dopravních sítí. -Nedostatečný rozvoj záchytných parkovišť a přestupních terminálů. -Útlum provozu a zánik regionálních železničních tratí. -Snížená mobilita obyvatelstva v oblastech s nízkou dopravní obslužností. -Návrat spotřebitelů k méně hodnotným zdrojům energie. -Rizika plynoucí z koncentrace potenciálně nebezpečné průmyslové výroby v regionu. -Přetrvávající kontaminace půdy a podzemních vod v průmyslových areálech.
Ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> -Pokračování „odlivu mozků“ a kvalifikovaných pracovních sil z důvodu nedostatku pracovních příležitostí. -Vysoká závislost ekonomiky kraje na několika dominantních firmách. -Nízký podíl investic do vědy a výzkumu v kraji z veřejných zdrojů. -Podcenění významu organizace, řízení a marketingu, zejména v MSP. -Pomalá reakce pracovišť VaV na vznik nových oborů, směry výzkumu a potřeby uživatelů jejich výsledků. -Nedostatečná vazba vzdělávacího systému a systému

	<p>celoživotního vzdělávání na potřeby trhu práce.</p> <p>-Vysoká energetická náročnost průmyslových odvětví Moravskoslezského regionu (v evropském prostoru se jedná o nevýhodu, jejíž význam poroste, zřejmá souvislost je tu i s poškozováním životního prostředí).</p>
Cestovní ruch	<p>-Sílí konkurence orientující se na tuzemské turisty a turisty z Polska, Slovenska a Německa.</p> <p>-Nevratné škody na historických památkách v důsledku nedostatečné údržby a zániku jejich dosavadního využití.</p> <p>-Konflikt mezi ochranou přírody a jejího využití pro rekreaci ve zvláště chráněných územích.</p> <p>-Podcenění významu rozvoje CR pro tvorbu pracovních příležitostí.</p> <p>-Přetrvávající negativní image regionu.</p>
Městské a venkovské prostředí	<p>-Nedostatečná dynamika rozvoje ekonomiky kraje, a tím nízká tvorba pracovních příležitostí.</p> <p>- Rostoucí podíl ekonomicky neaktivních obyvatel.</p> <p>-Nezvládnutí dopadu demografických změn ve vazbě na trh práce.</p> <p>-Nízká efektivnost prorůstových opatření (programů a projektů) financovaných z veřejných zdrojů.</p> <p>-Nárůst počtu osob, závislých na sociální péči.</p> <p>-Zhoršování bezpečnosti občanů v důsledku kriminality v územích s vyšší koncentrací sociálně nepřizpůsobivých občanů.</p> <p>-Nárůst problémů v občanském soužití ve vztahu k etnickým menšinám.</p> <p>-Úpadek odlehlých venkovských oblastí v důsledku nedostatku pracovních příležitostí a zhoršování služeb.</p>

Zdroj: www.kraj-moravskoslezsky.cz, 2008.

Aktuální výzvy ROP Moravskoslezsko

Prioritní osa	1.Regionální infrastruktura a dostupnost	3. Rozvoj měst	3. Rozvoj měst
Oblast podpory	1.1 Rozvoj regionální silniční a dopravní infrastruktury	3.2 Subregionální centra	3.1 Rozvojové póly regionu
Dílčí oblast podpory	1.1.2 Bezpečnost na komunikacích, cyklo a pěší doprava	Zaměření výzvy na školství a volnočasové aktivity	Zaměření výzvy na zpracování integrovaných plánů rozvoje měst
Období výzvy	1.duben – 15.květen 2008	3.březen – 30.květen 2008	1.únor – 31.červenec 2008
Finanční alokace pro výzvu	80 000 000 Kč	200 000 000 Kč	116 599 458 EUR
Min. velikost výdajů	2 mil. Kč	2 mil. Kč	10 mil. EUR
Max. velikost výdajů	Není stanovena	Není stanovena	Není stanovena

Zdroj: www.rr-moravskoslezsko.cz, 2008.